

Ніва

ГОД I № 8 БЕЛАСТОК, 22 КРАСАВІКА 1956 г. ЦАНА 60 гр.

Александр Твардовский

ЛЕНИН И ПЕЧНИК

В Горках знал его любой,
Старики на сходку звали,
Дети — попросту, гурьбой,
Чуть завидят, обступали.

Был он болен. Выходил
На прогулку ежедневно.
С кем ни встретится, любил
Поздароваться душевно.

За версту — как шел пешком —
Мог его узнать бы каждый.
Только случай с печником
Вышел вот какой однажды.

Видит издали печник,
Видит: кто-то незнакомый
По лугу по заливному
Без дороги — напрямик.

А печник и рад отчасти, —
По-хозяйски руку в бок, —
Ведь при царской прежней власти
Пофорсить он разве мог?

Грядка луку в огороде,
Сажень улицы в селе, —
Никаких иных угодий
Не имел он на земле...

— Эй ты, кто там ходит лугом!
Кто велел топтать покос?! —
Да сплеча на всю округу
И поехал и понес.

Разошелся.
А прохожий
Улыбнулся, кепку снял.
— Хорошо ругаться можешь, —
Только это и сказал.

Постоял еще немного,
Дескать, что ж, прости отец,
Мол, пойду другой дорогой...
Тут бы делу и конец.

Но печник — душа живая, —
Знай меня, не лыком шит! —
Припугнуть еще желая:
— Как фамилия? — кричит.

Тот вздохнул, пожал плечами,
Лысый, ростом невелик.
— Ленин, — просто отвечает.
— Ленин? — Тут и сел старик.

День за днем проходит лето,
Осень с хлебом на порог,
И никак про случай этот
Позабыть печник не мог.

И по свежей по пороше
Вдруг к избушке печника
На коне в возке хорошем
Два военных седока.

Заметалась беспокойно
У окошка вся семья.
Входят гости:
— Вы такой-то?
Свесил руки:
— Вот он я...

— Собирайтесь! —
Взял он шубу,
Не найдет, где рукава.
А жена ему:
— За грубость,
За свои идешь слова...

Сразу в слезы непременно,
К мужней шубе — головой.
— Попрошу, — сказал военный, —
Ваш инструмент взять с собой.

Скрылась хата за пригорком.
Мчатся санки прямиком.
Поворот, усадьба Горки,
Сад, подворье, белый дом.

„Ленін гутарыць з чырвонагвардзейцамі". Малюнак П. Васільева.

В доме пусто, нелюдимо,
Ни котенка не видать.
Тянет стужей, пахнет дымом —
Ну овин — ни дать ни взять.

Только сел печник в гостиной,
Только на пол свой мешок —
Вдруг шаги, и дом пустынный
Ожил весь, и на порог —

Сам, такой же, тот прохожий.
Печника тотчас узнал.
— Хорошо ругаться можешь, —
Поздоровавшись, сказал.

И вдобавок ни словечка,
Словно все, что было, — прочь.
— Вот совсем не греет печка.
И дымит. Нельзя ль помочь?

Крякнул мастер осторожно,
Краской густо залился.
То есть как же так нельзя?
То есть вот как даже можно!...

Сразу шубу с плеч — рывком,
Достает инструмент. — Ну-ка... —
Печь голландскую кругом,
Точно доктор, всю обстукал.

В чем причина, в чем беда
Догадался — и за дело.
Закипела тут вода,
Глина свежая поспела.

Все нашлось — песок, кирпич,
И спорится труд, как надо.
Тут печник, а там Ильич
За стеною пишет рядом.

И привычная легка
Печнику работа.
Отличиться велика
У него охота.

Только будь, Ильич, здоров,
Сладим любо-мило,
Чтоб, каких ни сунуть дров,
Грела, не дымила.

Чтоб в тепле писать тебе
Все твои бумаги,
Чтобы ветер пел в трубе
От веселой тяги.

Тяга слабая сейчас —
Дело поправимо,
Дело это — плюнуть раз,
Друг ты наш любимый...

Так он думает, кладет
Кирпичи по струнке ровно.
Мастерит легко, любовно,
Словно песенку поет...

Печь исправлена. Под вечер
В ней защелкали дрова.
Тут и вышел Ленин к печи
И сказал свои слова.

Он сказал, — тех слов дороже
Не слыхал еще печник:
— Хорошо работать можешь,
Очень хорошо, старик.

И у мастера от пыли
Зачесались вдруг глаза.
Ну а руки в глине были —
Значит, вытереть нельзя.

В горле где-то все запнулось,
Что хотел сказать в ответ,
А когда слеза смигнулась,
Посмотрел — его уж нет...

За столом сидели вместе,
Пили чай, велася речь
По порядку, честь по чести,
Про дела, про ту же печь.

Успокоившись немного,
Разогревшись за столом,
Приступил старик с тревогой
К разговору об ином.

Мол, за добрым угощеньем
Умолчать я не могу,
Мол, прошу, Ильич, прощенья
За ошибку на лугу.

Сознаю свою ошибку...
Только Ленин перебил:
— Вон ты что, — сказал
с улыбкой, —
Я про то давно забыл...

По морозцу мастер вышел,
Оглянулся не спеша:
Дым столбом стоит над крышей, —
То-то тяга хороша.

Счастлив, доверху доволен,
Как идет — не чует сам.
Старым садом, белым полем
На деревню зачесал...

Не спала жена, встречает:
— Где ты, как? — душа горит...
— Да у Ленина за чаем
Засиделся, — говорит...

ШТОТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

Вялікае абнаўленне

XX З'езд КПСС высунуў рад праблем аб вялікай важнасці. Смеласць думкі і творчы падыход да марксізма — вось характэрныя рысы яго работ.

З партыйнай адвагай совецкія таварышы выявілі шкоды прычыненыя праз культ асобы, праз аднаасобніцкія пастановы Сталіна, праз адыход ад ленінскіх нормаў партыйнага жыцця.

Кіраўніцтва КПСС, без сумнення, ўяўляла сабе ўсе паслядоўнасці гэтага кроку — страсенне ў людскіх думках і сумленні, якія выклікаюць выяўленыя факты. У СССР аднак-жа існуюць ужо цэлыя пакаленні, якія на працягу 30 год, ад дзіцячых садоў, выхаваныя ў кульце Сталіна. Людзі-ж свята верылі, што „Сталін гэта наш баявы сцяг" і геройска гінулі з імям Сталіна на вуснах. Дык у краінах народнай дэмакратыі бралі прыклад з найболей вопытнага рабочага класа Совецкага Саюза, атоесамліваючы і ўвасабляючы яго дасягненні з думкай і абліччам Сталіна. Гэтае-ж імя ў капіталістычных краінах з'ўлялася лозунгам для рабочага класа і прадметам нянавісці для буржуазіі, якая цяпер з удвойнай пасіяй кідаецца на комуністаў.

Мо' лепш было-б ліквідаваць гэтыя шкоды ціхутка, памалу, паступова не выяўляючы гэтых спраў народу? Захавала-б гэта ўсіх нас ад непераспаных начэй. Пазбавіла-б сенсацыі буржуазны друк.

А справы, аб якіх на працягу дзесяцігоддзяў не мелі нават і паняцця мільёны комуністаў, цішком аздараўляла-б невялічкая групка добра паінфармаваных людзей, без мітусні, гарачлівасці, без ахопліваючай мільёны людзей, ва ўсім свеце, вялікай заўзятасці, цягі.

Аднак кіраўніцтва КПСС прызнала, што толькі агульнае абмеркаванне, усенародная расплата са злом вядзе да канчатковага яго выкаранення.

Гэты прыклад КПСС з'яўляецца годным пашаны і наследавання.

Нашая партыя таксама мае свой рахунак з мінуўшчынай. У сучасны момант мы робім гэты рахунак, кожны ва ўласным сумленні, падчас начных размоў, якія ніколі не былі так доўгімі, так заўзятымі і гарачымі.

Робім мы зараз гэты рахунак на сотнях партыйных сходаў, на якіх выступаюць тысячы комуністаў, да якіх звяртаюцца са шматлікімі запытаннямі. Справы гэтыя з'яўляюцца блізкімі ўсяму грамадству і таму абмеркоўвае іх увесь народ.

Гучаць гнеўныя і моцныя словы. Шмат ёсць засмучанасці і болю, шмат вострай, справядлівай крытыкі. Зробленыя памылкі каштавалі нас дорага і таму зусім зразумелым і натуральным з'яўляецца імкненне ўнікнуць у крыніцы зла, каб ужо раз назаўсёды, бязлітасна вырваць яго карэнні.

Працэс гэты з'яўляецца ўзмацняючым. Партыя расце, спее, набірае новых сіл у гэтых спрэчках. Ніколі яшчэ з такой энергіяй не прамаўляла сумленне партыі, сумленне тысяч комуністаў. Распачалі мы працаваць над выпраўленнем памылак і прычыненых імі шкод.

Партыя і ўрад правялі вялікія змяненні ў структуры кампетэнцыях і метадах працы органаў бяспекі, зрабілі важныя арганізацыйныя вывады і ажыццявілі вялікую палітычную работу сярод кадраў дзяржаўнай бяспекі, якая карэнным чынам змяніла маральна - палітычны клімат.

Нямала намаганняў і ўпартасці будзе патрабаваць яшчэ поўны, станоўчы ў вывадах і паслядоўнасцях аналіз прычын, якія давялі да балючых скажэнняў і парушэнняў законнасці.

Але справа выходзіць далёка па-за круг гэтых пытанняў. XX З'езд КПСС удыхнуў новы дух таксама і ў жыццё нашай партыі, дух адраджэння ленінізма.

Паслядоўная барацьба за акуратнае захаванне ленінскіх прынцыпаў унутрыпартыйнай дэмакратыі, устараненне праяў акасцянеласці і бюракратыі ў партыйнай сістэме, ажыўленне творчай крытычнай партыйнай думкі, узмацненне самай цеснай сувязі з масамі, пашырэнне яўнасці публічнага жыцця як сродка выхавання мас і шляху да паглыблення іх веры да партыі — вось галоўныя вывады, якія мы робім сабе з пастаноў XX З'езда КПСС — вось пільныя задачы, якія стаяць перад намі, якія патрабуюць настойлівай і грунтоўнай працы цэлай партыі і яе кіраўніцтва.

Няма хіба такой галіны жыцця, дзе не патрабавалася-б крытычнага перагляду і правядзення змен. Нашыя гаспадарчыя планы ў горадзе і ў вёсцы, жыллёвае будаўніцтва, плата і пенсіі, рады народовыя, гісторыя, філасофія і эканомія, літаратура ды тэатр — ці-ж ёсць яшчэ якая галіна грамадскага, гаспадарчага і культурнага жыцця, якую ажыўленчая плынь адраджэння ленінізма не аплодніць новымі думкамі, не напоўніць новымі веснавымі сокамі.

Асаблівую ўвагу, нашая партыя і яе Цэнтральны Камітэт, звяртае на пытанні палепшання ўмоў жыцця, якія з'яўляюцца яшчэ так цяжкімі для многіх людзей у Польшчы. Як — павышаючы прадукцыйнасць працы, развіваючы рацыяналізацыю, абрэзваючы бюракратычную нарасць, ашчаджаючы, выпрацоўваючы сродкі на хутчэйшае павышэнне рэчаіснай платы працоўным, павышаючы сельскагаспадарчую вытворчасць, можна будзе паўней здаволіць безупынна узрастаючыя запатрабаванні гарадоў; — вось праблема, якая стаіць перад партыяй, перад народам У ажыўленых спрэчках, у сутыкненні поглядаў, у абмене думкамі будзем каваць штораз дасканальшыя кшталты жыцця.

Яўная і адкрытая крытыка зробленых памылак, бескампрамісное ўніканне ў іх найглыбейшыя крыніцы, смелае і рашучае ўкараненне змен, вымаганых жыццём, запэўніць нам хуткі рух наперад.

Гэтакая палітыка партыі сустракаецца з падтрымкай шырокіх мас працоўных. Хопіць услухацца ў спрэчкі на заводах і ва ўстановах, на вышэйшых навучальных установах і на вясковых павятовых актывах, каб уявіць сабе тое, што ў спрэчках гэтых ёсць шмат горычы, шмат прыкрых слоў, але перш за ўсё, перавышае тут падтрымка для усяго гэтага новага і добрага, што партыя ўносіць зараз у сваю палітыку, турботу аб тое, каб гэтае новае поўнасцю ўвайшло ў нашае жыццё, воля аказаць партыі дапамогу ў ажыццяўленні гэтых імкненняў.

Звяртаючыся да членскіх мас партыі да працоўных — прыводзім у рух ініцыятыву, будзім іх творчую думку. Гэтая думка і гэтая ініцыятыва ідуць нам з дапамогай, указваюць памылкі, якіх мы яшчэ не заўважылі, выяўлваюць спрашчэнні, падказваюць канкрэтную развязку супольна нас турбуючых задач.

Кожная партыйная інстанцыя, кожны член партыі павінен зразумець: ад нашай умеласці выхаду насустрач гэтай магутнай хвалі, ад таго, наколькі патрапім выкарыстаць кожную слушную думку і ініцыятыву, а адначасова ўказаць ім напрамак пошукаў, згуртаваць іх з нашымі пошукамі і з нашай уласнай працай, — залежыць вельмі многа.

Залежыць вялікі крок наперад на шляху умацавання сувязі паміж партыяй і працоўнымі масамі, паміж народнай дзяржавай, а народам. У вялікай ступені залежыць паскарэнне нашага соцыялістычнага будаўніцтва і ўздыму жыццёвага ўзроўню нашага народа.

У гэтай велізарнай рабоце карыстаць будзем з вопыту КПСС, з вопыту іншых краін соцыялізма, з вопыту міжнароднага рабочага руху.

Карыстаць будзем творчым чынам, бяручы ўсё тое, што адпавядае нашым традыцыям, нашай нацыянальнай асаблівасці, што ў нашай палітычнай і гаспадарчай сітуацыі можа аказацца карысным у будаўніцтве соцыялізма ў нашай краіне. Уяўляем мы сабе належным чынам тое, наколькі гэтае будаўніцтва ўзмацняе сілы нашага лагера ў саставе якога знаходзяцца братнія, незалежныя, будуючыя соцыялізм народы. Гэтая сіла запэўніць нам перамогу.

У сучасны момант асноўным нашым заданнем з'яўляецца няўхільная барацьба за далейшую дэмакратызацыю нашага партыйнага і грамадскага жыцця.

Перашкаджае нам у гэтай барацьбе акасцянеласць, рутына, чаплянне за ўсё старое, палавічнасць, баязлівае, прызнаванне сваіх памылак, спробы абароны гэтых памылак, хаця-б саромлівае і частковае, недахоп смеласці, рашучасці, яўнасці і паслядоўнасці ў ліквідацыі гэтых памылак, у дакананні глыбокіх вывадаў на будучыню.

Партыя думае аб тым, як гэтае здзейсніць, партыя гэта перажывае. Зразумела, што такі перыяд, які цяпер перажываем, родзіць многа сумненняў Нельга замыкаць людзям вуснаў, прымушаць каб яны маўчалі аб сваіх унутранных разладах. Няхай людзі смела кажуць, што іх хвалюе. Ажыўленне, якое сёння назіраем, з'яўляецца цэнным працэсам узросту, аздараўлення і далейшага даспявання нашай партыі. Трэба цярпліва, уважліва і ўніклівa прыслухоўвацца да крытыкі, хаця-б яна была вострая і балючая, але вынікаючая са шчырых клапотаў аб партыі.

Было-б аднак наіўнасцю і слепатой забываць аб тым, што жывем у класавым грамадстве, што ў гэтым грамадстве дзейнічаюць розныя грамадскія сілы, што існуе таксама уздзейнічанне чужой ідэалогіі, на некаторыя слаі працоўных, а нават — на паасобных членаў партыі.

А ці-ж не ў сучасны момант, калі праводзім крытычны аналіз нашай дзейнасці за мінулае, у людзей больш няўстойлівых узнікае ўзмацнёная падатлівасць на ўздзейнічванне чужых нам поглядаў? Робім крытычную ацэнку нашых памылак дзеля таго, каб умацаваць наш лад, каб ачысціць ад усялякіх чужых і шкодных налётаў у нашую ідэалогію, ідэалогію марксізма - ленінізма, каб узняць на вышэйшы ўзравень партыйную работу.

А ці-ж не здараюцца выпадкі, калі паасобныя выступленні, нягледзячы на іх замер, набіраюць зусім другога сэнсу? Сурова крытыкуем памылкі ў нашай працы ў мінулым. Не толькі крытыкуем — пазбаўляемся іх і направляем зробленыя імі шкоды. Але гэта не значыць, што мы будзем, не дацэньваць велізарнага значэння перамен, якія, паміма памылак, напераком ім — зрабіліся ў апошнім дзесяцігоддзі ў нашай краіне. Гэта ўсё дакан алася ў нас дзякуючы народнай уладзе, дзякуючы барацьбе і ахвярнай працы народных мас пад кіраўніцтвам партыі, дзякуючы нашаму соцыяльнаму будаўніцтву.

КПСС з ўсёй пераканаўчасцю выявіла шкоднасць памылак і скажэнняў, да якіх давёў у Совецкім Саюзе культ асобы. Але КПСС аднaчасова з цэлай сілай падкрэсліла вялікія перамогі совецкіх народаў на працягу апошніх дваццаці год: пабудавана ў Совецкім Саюзе соцыялістычнае бяскласавае грамадства, пераўтворана СССР у магутную прамысловую дзяржаву. Перамогі гэтыя дасягнута дзякуючы геройству совецкіх людзей, дзякуючы слушнай палітыцы партыі ў той перыяд. Перамагаем спрашчэнні і прымітывізмы, да якіх даходзіла наша прапаганда, паказваючы адносіны ў капіталістычных краінах

Заклікаем да ўніклівай ацэны адносін у гэтых краінах, да стараннага ўлічвання ўсіх аспектаў іх становішча, бачучы таксама дасягненні капіталістычных краін.

Гэта ніколі не абазначае таго, каб бескрытычна хваліць гэтыя краіны і пападаць на вудачку буржуазнай хлусні. Тут усюды на глебе разладу, сумненняў, на цяжкасцях сучаснага перыяду можа выявіцца — а ўжо і выяўляецца ў рэчаіснасці — ідэалагічная слабасць паасобных нашых таварышаў, іх малая ўстойлівасць на чужыя шкодныя погляды.

Аб гэтым нельга забывацца Трэба старанна і ўмела адрозніваць разлад справядлівых людзей ад уплываў чужой ідэалогіі. Сумненні трэба цярпліва і па-сяброўску растлумачваць, а з фальшывымі поглядамі — змагацна з усёй станоўчасцю, з усёй сілай аргументаў марксізма-ленінізма На нас членах партыі ляжыць вялікая адказнасць за партыю, за лёс краіны. Аб гэтай адказнасці, вядучы спрэчкі, нельга забываць.

Ажыўленне ўнутрыпартыйнага, ці грамадскага жыцця павінна садзейнічаць умацаванню еднасці і аўтарытэту нашай партыі і народнай улады, умацаванню, а не падрыванню, яе сувязі з масамі.

Непрымірымасць і баявы дух у барацьбе з інерцыяй і акасцянеласцю павінна ісці сумесна з развагай і пачуццём партыйнай адказнасці за словы і ўчынкі.

Дзеля таго не паніжаючы запалу выказванняў, якія дыктуе сардэчны клопат аб партыі, не баючыся іх вастраты, не дапускаючы да якіх-небудзь праяў, грубіянства і заглушвання крытыкі, комуністы павінны рашуча, але спакойна і ўпэўнена выпраўляць памылкі.

XX З'езд КПСС разгарнуў праграму магутнага наступлення міру, дабрабыту і соцыялізма. Было-б памылкай выключаць з цэласці праблем, пастаўленых праз XX З'езд КПСС, адну праблему і канцэнтраваць усю ўвагу выключна на тым пытанні, якое хаця ўжо асабліва наспела, не павінна аднак зніжаць значэння другіх, высунутых праз XX З'езд праблем.

„Каб людзям жылося ляпей" — у гэтых словах можна змясціць увесь камплекс рашэнняў, пастаўленых праз XX З'езд, як скарачэнне рабочага дня, прадаўжэнне мацярынскіх водпускаў, пад вышка рэнт, наогул палепшэнне жыцця людзей. „Каб людзям ляпей жылося", — у тым кірунку плануецца далейшае магутнае развіццё прамысловасці і сельскай гаспадаркі ў СССР.

XX З'езд сцвярдзіў, што вайны можна пазбегнуць і таму абнадзеіў новымі спадзяваннямі людскасць, якая імкнецца і змагаецца за мір.

XX З'езд адзначыў, што ў сёняшнім становішчы існуе магчымасць дакананць соцыялістычных змен на шляху парламентарызму. Адкрывае гэта новыя велізарныя перспектывы развіцця рабочага руху, апіраючыся на маналітнасці рабочага фронту, на фронт народа.

У нашых вачах змяняецца сітуацыя ў свеце на карысць міра і соцыялізма.

Непаўстрыманае наступленне соцыялізма не праходзіць і міма нашай краіны.

Працэс ліквідацыі ўсякіх „захварэнняў", якія сёння перажываем, — працэс цяжкі і балючы, з'яўляецца працэсам, які вылечвае і ўзмацняе

Мы, комуністы, нязломна пераконаны ў тым, што ў барацьбе за соцыялістычны лад мелі слушнасць, што 11 год Народнай Польшчы даказалі справядлівасці нашага шляху, што дасягненні соцыялізма ў СССР робяць велізарны ўплыў на развіццё ўсяго чалавецтва. Мы таксама пераконаны, што былі цяжкія памылкі і адхіленні Ведаем што былі добрасумленныя людзі, якія імкнуліся да соцыялізма, і іх гэтыя памылкі, ад нас адхілілі Нашая барацьба за аднаўленне — гэта барацьба за тое, каб пашырыць яшчэ болей народны фронт.

Таго жадаем, у тым кірунку працуем Хочам яшчэ ўсю працуючую грамадскасць цэлае Польшчы мацней уз'еднаць у Народным Фронце, уз'еднаць вакол нашай партыі. Вакол партыі, якая зможа выкараніць і выправіць усякае скажонае зло ў яе ўласнай практыцы. Вакол партыі, якая зможа дакан аць вялікага аднаўлення.

(Трыбуна Люду)

14 красавіка 1956 г. старшыня совета міністраў СССР — Н. А. Булганін і член Прэзідыума вярхоўнага совета СССР — Н. С. Хрушчоў выехалі на запрашэнне англійскага ўрада ў Англію.

У сучасны момант тав. тав. Булганін і Хрушчоў ужо знаходзяцца ў Англіі.

На здымку: Н. А. Булганін і Н. С. Хрушчоў на Беларускім вакзале ў Маскве.

ПАГУТАРЫМ

У дырэктывах пяцігодкі шмат ўвагі ўдзяляецца развіццю сельскай гаспадаркі ў нашым ваяводстве.

Каб належным чынам уявіць усю веліч гэтых задач, прыпомнім сабе некалькі лікаў. У мінулым шасцігадовым плане беластоцкая вёска дабілася вялікіх поспехаў. Сведчыць аб гэтым безупынны рост сельскагаспадарчай вытворчасці (у параўнанні да 1949 года жывелагадоўля ўзрасла на 67 прац., а раслінная вытворчасць на 21,5 прац.), як і палітычны ўздым шырокіх сялянскіх мас. На працягу шасцігадовага плана было створана звыш 300 сельгасарцелей, ў якіх згуртавалася амаль пяць тысяч сялянскіх сем'яў.

Але ці можна сказаць — гэта ўжо ўсё, што можа зрабіць беластоцкая вёска? Не!

Існуюць у нас вялікія рэзервы. Галоўнай з іх з'яўляюцца цаліннaя землі, колькасць якіх на 1 студзеня гэтага года складала лік 10.000 гектараў. Або іншая справа, як ліквідацыя трохпольнай сістэмы апрацоўкі зямлі і цераспалосіцы, якая з'яўляецца адной з галоўных прычын вялікіх страт у нашай гаспадарцы.

І яшчэ адна праблема, бадай самая важная — гэта максімальная механізацыя сельскагаспадарчых прац у полі, а таксама ўжыванне навейшых агратэхнічных метадаў у кожнай гаспадарцы

Калі азірнецеся навокал, то напэўна заўважыце, што яшчэ шмат гаспадароў апрацоўвае сваю зямлю, як за цара-бацюшкі. А амаль жа ў кожнай грамадзе існуюць машынниша станцыі Станцыі сельскагаспадарчага абслугоўвання, маюць адборнае пасяўное зерне і насенне, агранамічную службу ў распараджэнне кожнага селяніна.

Ці ўжо ппр цяпер, у час першай пасяўной кампаніі ў пяцігодцы, не трэба зрабіць ўсё каб належным чынам выкарыстаць усе выгоды і дапамогу, якую ўдзяляе працоўнаму сялянству партыя і ўрад. Хіба кожны селянін, калі удумаецца, перойдзе ў гэтай кампаніі на навейшыя метады апрацоўкі зямлі, выкарыстае ўсе магчымасці і рэзервы

Сёлетняя пасяўная кампанія — гэта пачатак грандыёзнай бітвы за ажыццяўленне задач пяцігадовага плана развіцця сельскай гаспадаркі Калі гэты пачатак будзе добрым, то і далейшыя работы пойдуць спраўна, запэўняць багаты ўраджай

У час пасяджэння ў Палаце абшчын у Англіі паслы жыва цікавіліся падрабязнасцямі візіту совецкіх дзяржаўных дзеячоў. Кансерватыўны пасол Артур Гарвай спытаў прэм'ера: „Колькі ўсё гэта будзе каштаваць". — „Значна менш чым мільённая частка адной вадароднай бомбы" — адказаў прэм'ер Ідэн, у суправаджэнні бурных апладысментаў на лейбарысцкіх месцах.

(З друку)

— Ах, гэтыя візіты... Што з мяне застанецца?...

З Савецкай БЕЛАРУСІ

Па клічу партыі

Многалюдна і святочна было ў гэты сакавіцкі вечар у Ашмянскім раённым Доме культуры. Тут сабралася моладзь горада, каб праводзіць сваіх таварышаў, якія едуць асвойваць цалінныя і абложныя землі. 152 маладыя механізатары, якія толькі што закончылі Ашмянскае вучылішча механізацыі сельскай гаспадаркі, рашылі аддаць свае сілы і веды гэтай важнай і пачэснай справе.

Выпускнікі вучылішча Марыя Арцюк, Міхаіл Сасна, Таіса Нарушэвіч і іншыя запэўнілі комсамольскую арганізацыю, што яны з гонарам выканаюць свой высокі абавязак, апраўдаюць давер'е і надзеі, ускладаемыя на іх.

— Цаліна — мала знаёмая і мала абжытая зямля, — сказала Таіса Нарушэвіч. — І каму, як не нам, комсамольцам, вывучыць і пакарыць яе, стаць майстрамі высокіх ураджаяў. Кожны з нас лічыць вялікім гонарам удзел у выкананні баявой задачы, пастаўленай партыяй. Мы ўсе едзем на цаліну па клічу партыі і загаду сэрца і даем цвёрдае слова, што комсамолу за нас чырванець не прыйдзецца.

М. ЦІХАНЕНКА

Падкормка азімых пасеваў з самалётаў

29 сакавіка самалёты сельскагаспадарчай авіяцыі прыступілі да падкормкі азімых у калгасах «Іскра» Брэсцкага і «Перамога» Высокаўскага раёнаў. Гэтыя работы сельгасарцелі вобласці пачалі, як заўсёды, першымі ў Беларусі. Вылецеўшыя на палі экіпажы самалётаў з'яўляюцца ўдзельнікамі Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі 1955 года. У іх ліку пілоты Іонаў, Данілаў, авіятэхнікі Сілаеў, Дваракоўскі. У 1956 годзе яны таксама ўзялі абавязацельствы выканаць усе работы з выдатнай якасцю.

Усяго па вобласці ў 1956 годзе з дапамогай авіяцыі будзе падкормлена больш 12.000 гектараў калгасных палёў.

Асабістыя бібліятэкі

Многія хлебаробы сельгасарцелі імя Шверніка Драгічынскага раёна маюць у асабістым карыстанні бібліятэкі. У калгасніка Кірыла Дацука налічваецца каля 200 кніг. Сярод іх — творы класікаў марксізма-ленінізма, сельскагаспадарчая і мастацкая літаратура. Калгаснік Сцяпан Конан набыў 78 кніг, Іван Елец — 60 і Іван Бухта — 90 кніг.

Штомесячнае авансаванне калгаснікаў

У гэтым годзе ў сельгасарцелі імя Сталіна Любанскага раёна ўведзена штомесячнае авансаванне. За студзень — люты выдадзена па 3 рублі на кожны працадзень. Напрыклад сям'я Дзмітрыя Шаплыкі ўжо атрымала авансам 744 рублі, калгасніцы Усціння Шаплыка, Матрона Коўшар і іншыя — па 500 — 700 рублёў.

Штомесячнае авансаванне значна павысіла працоўную актыўнасць калгаснікаў. У сельгасарцелі лепш, чым у мінулым годзе, ідзе падрыхтоўка да вясны. На палі ўжо вывезена звыш 6 тысяч тон торфу і гною, завезена 800 тон мінеральных угнаенняў, ачышчана і даведзена да пасяўных кандыцый насенне, завяршаецца рамонт сельскагаспадарчага інвентару.

Каб забяспечыць рэгулярнае паступленне сродкаў для авансавання, праўленне калгаса распрацавала і зацвердзіла прыхода - расходны каштарыс па месяцах. Так, ужо ў другім квартале з даходаў ад рэалізацыі мяса і малака авансам на кожны працадзень будзе выдадзена па 5 рублёў.

В. БЫЧОК

Будаўніцтва з мясцовых матэрыялаў

У радзе калгасаў Шарашоўскага раёна шырока ўжываецца будаўніцтва грамадскіх будынкаў з танных мясцовых матэрыялаў — гліны, чароту, ядлоўцу і бутавага камня. У мінулым годзе, напрыклад, у сельгасарцелі імя Будзённага пабудаван глінабітны цялятнік, а ў калгасе імя Молатава — тыпавы птушнік.

Будаўніцтва грамадскіх памяшканняў з мясцовых матэрыялаў выгадна і танна — яно не патрабуе вялікіх грашовых затрат, кваліфікаванай рабочай сілы і складаных механізмаў. Эканомія грашовых затрат і лесаматэрыялаў складае ў сярэднім на кожны аб'ект 60 працэнтаў.

Агітацыйна-мастацкая брыгада

Некалькі год назад пры Куранецкай сярэдняй школе Вілейскага раёна была створана агітбрыгада, у якую ўваходзяць настаўнікі і вучні старэйшых класаў. Удзельнікі яе часта выязджаюць у калгасы раёна.

За апошні час агітбрыгада пабывала ў сельгасарцелях імя Сталіна, імя Жданава, у соўгасе «Любань», а таксама дала рад канцэртаў у падшэфным калгасе «Шлях Леніна». Для калгасаў былі прачытаны лекцыі: «Атамная энергія і яе выкарыстанне ў мірных мэтах», «Будова Зямлі», «Барацьба з забабонамі», «Рэлігія — опіум народа», «Сучасная Індыя». Удзельнікі агітбрыгады паказалі калгаснікам свае спектаклі. Вялікую цікавасць выклікалі п'есы К. Крапівы «Пяюць жаваранкі» і «Партызаны», Макаёнка «Выбачайце, калі ласка!», В. Вольскага «Несцерка» і іншыя.

Цяпер агітбрыгада рыхтуе новую праграму.

Коратка

Ад горада Маладзечна да раённага цэнтра Смаргонь пракладваецца высокавольтавая лінія. Электрастанцыі малой магутнасці смаргонскіх прамысловых прадпрыемстваў, атрымаўшы дадатковую электраэнергію, змогуць даць ток суседнім калгасам імя Калініна, «Чырвоны сцяг», імя Молатава, «Чырвоны партызан» і іншым.

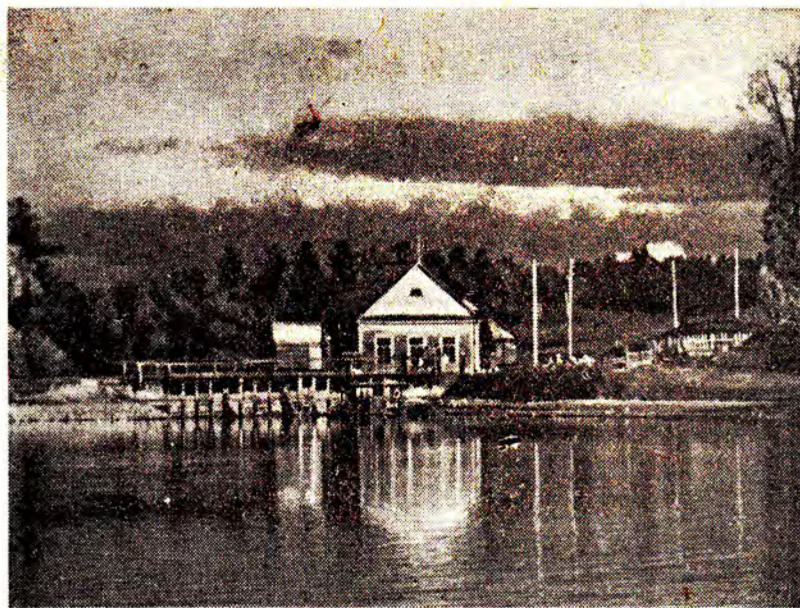
У Акцябрскай МТС Гродзенскага раёна рэгулярна дэманструюцца сельскагаспадарчыя фільмы. У апошні час механізатары прагледзелі фільмы: «Лён — наша багацце», «Школа сельскіх механізатараў», «Механізацыя і электрыфікацыя жывёлагадоўчых ферм» і іншыя.

Многія калгасныя бібліятэкі Суражскага раёна папаўняюцца навінкамі палітычнай, сельскагаспадарчай і мастацкай літаратуры. Нядаўна бібліятэка арцелі імя Сталіна набыла кніг на 1.000 рублёў. Па адной — дзве тысячы рублёў на набыццё кніжных навінак выдзелена ў калгасах імя Маленкова, імя Молатава і іншых.

За кошт непадзельных фондаў калгас імя Маленкова Гарадзішчанскага раёна нядаўна набыў лакамабіль. З яго дапамогай на жывёлагадоўчых фермах арцелі будуць механізаваны працаёмкія працэсы.

Добра працуе хата-чытальня ў вёсцы Цярэшкі Крывіцкага раёна. Тут часта наладжваюцца лекцыі і даклады. Да паслуг хлебаробаў ёсць даміно, шашкі, шахматы. Бібліятэку рэгулярна наведваюць 150 чалавек.

Сельгасарцель імя Кірава Рагачоўскага раёна мае 7 аўтамашын, у тым ліку адну легкавую. Для калгаснага аўтапарку пабудаван гараж. Будаўніцтва гаражоў вядзецца цяпер у радзе калгасаў раёна.

Гідраэлектрастанцыя ў калгасе „Новая дарога" (Мінскі раён).

Развіццё энергетыкі БССР у шостай пяцігодцы

Велічная праграма далейшага ўздыму сацыялістычнай прамысловасці нашай краіны ў шостай пяцігодцы на базе вышэйшай тэхнікі патрабуе няспыннага і хуткага нарошчвання энергетычных магутнасцей. У рашэннях XX з'езда КПСС падкрэслена, што будаўніцтва электрастанцый і электрычных сетак павінна ажыццяўляцца з такім разлікам, каб рост іх значна апярэджваў развіццё ўсёй народнай гаспадаркі. Велізарныя рэсурсы электрычнай энергіі неабходны для таго, каб забяспечыць тэхнічны прагрэс ва ўсіх галінах прамысловасці. Трэба мець на ўвазе і тое, што ў бліжэйшыя гады павінна значна ўзрасці спажыванне электраэнергіі на транспарце, у сельскай гаспадарцы, комунальнай гаспадарцы і ў быце.

Да рэволюцыі на тэрыторыі Беларусі налічвалася некалькі дробных электрастанцый. Электрыфікацыя рэспублікі пачалася толькі пасля Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі. Ужо к пачатку першай пяцігодкі магутнасць электрастанцый павялічылася ў параўнанні з 1913 годам у два разы, а выпрацоўка электраэнергіі — у 6 разоў.

Шпаркае развіццё прамысловасці выклікала неабходнасць рэзкага ўзмацнення тэмпаў будаўніцтва электрастанцый. Асабліва вялікія поспехі былі дасягнуты ў гэтай галіне за пасляваенны перыяд. Выпрацоўка электраэнергіі за мінулае пяцігоддзе ўзрасла супраць узроўню 1940 года ў 3,6 раза. У разліку на душу насельніцтва станцыямі рэспублікі выпрацавана ў 1955 годзе электраэнергіі ў 2 з палавінай раза больш, чым у 1950 годзе, але ў 3 з лішнім раза менш, чым у сярэднім па Савецкім Саюзе. Гэта абумоўліваецца тым, што ў рэспубліцы па сутнасці прыйшлося нанава ствараць энергетычную гаспадарку, якая была амаль поўнасцю знішчана ў час Вялікай Айчыннай вайны.

У Дырэктывах XX з'езда КПСС па шостаму пяцігадоваму плану намечан рост выпрацоўкі электраэнергіі ў Беларусі ў 2,1 раза. Гэта ў той час, як па ўсім Савецкім Саюзе — у 1,88. За пяцігоддзе будзе ўведзена ў эксплуатацыю ў два разы больш электрамагутнасцей, чым за ўвесь пасляваенны перыяд. Закончыцца будаўніцтва Васілевіцкай раённай электрастанцыі. Будзе ажыццёўлена будаўніцтва Віцебскай гідрастанцыі. Акрамя таго, намечана расшырыць рад дзеючых цеплавых электрастанцый у Мінску, Віцебску, Гомелі, Бабруйску і інш.

У новым пяцігоддзі асаблівая ўвага звяртаецца на развіццё энергетыкі ў заходніх абласцях. Акрамя будаўніцтва новых цеплавых станцый, намечана расшырэнне Брэсцкай, Гродзенскай, Пінскай, Лідскай. Электрамагутнасці ў заходніх абласцях узрастуць у два разы больш, чым за першыя 10 пасляваенных год.

Шырокі размах набудзе сельская электрыфікацыя. К 1960 году намечана электрыфікаваць усе соўгасы і МТС рэспублікі і 40 — 45 працэнтаў калгасаў.

З пускам у эксплуатацыю першай у рэспубліцы буйнай гідраэлектрастанцыі на Заходняй Дзвіне мы атрымаем значную колькасць дзяшовай энергіі. Рэгулюючае водасховішча, якое ствараецца тут, будзе садзейнічаць лепшаму выкарыстанню энергетычных рэсурсаў ракі ў ніжнім яе цячэнні, дзе ў далейшым будуць узведзены яшчэ дзве гідрастанцыі.

Будаўніцтва ліній электраперадач высокага напружання дазволіць у бліжэйшым будучым стварыць адзіную рэспубліканскую энергасістэму, што дасць магчымасць яшчэ больш павысіць надзейнасць электразабеспячэння і лепш выкарыстаць магутнасці электрастанцый. Да энергасістэм будзе далучана 129 раённых цэнтраў. У 18 раёнах намечана будаўніцтва самастойных электрастанцый. У выніку ажыццяўлення такога вялікага аб'ёму работ выпрацоўка электраэнергіі павялічыцца ў 1960 годзе ў 8,5 раза ў параўнанні з 1940 годам.

Энергетыка рэспублікі будзе развівацца ў асноўным на базе мясцовага паліва — торфу. Асаблівае значэнне набывае пытанне аб паляпшэнні такога якаснага паказчыка работы цеплавых электрастанцый, як зніжэнне сабекошту паліва, патрэбнага на выпрацоўку адной кіловат - гадзіны. Для дасягнення гэтай мэты прадугледжваецца масавы перавод станцый і прамысловай энергетыкі на найбольш дзяшовы від торфу — фрэзерны. Падсушваючы яго цяплом адыходзячых газаў і параў нізкага ціску, можна будзе дабіцца эканоміі паліва прыкладна на 10 — 12 працэнтаў.

Для спальвання глыбока падсушанага фрэзернага торфу будуць выкарыстоўвацца спецыяльныя цыклонныя топкі з вадкім шлакавыдаленнем. Пры параўнаўча невялікіх размерах гэтыя котлаагрэгаты даюць высокую выпрацоўку пары і топкі іх здольны ўлоўліваць да 90 працэнтаў попелу. Вопытна-прамысловую цыклонную топку з сушылкай сістэмы Інстытута энергетыкі Акадэміі навук БССР намечана пабудаваць на Віцебскай ЦЭЦ.

Найбольш эканамічным, як вядома, з'яўляецца энергатэхналагічнае выкарыстанне торфу. Пры такім метадзе работы электрастанцыі ператвараюцца ў своеасаблівыя энергакамбінаты. З фрэзернага торфу можна будзе атрымліваць гаручы газ для бытавых патрэб, вадкія гаручыя рэчывы і паўкокс. На базе выкарыстання фрэзернага торфу будуць хутчэй вырашацца пытанні цеплa - газа - электразабеспячэння. Агульны расход паліва ў народнай гаспадарцы значна зменшыцца. Трэба адзначыць, што ў сучасны момант з-за нізкага каэфіцыента карыснага дзеяння расхода паліва ў гарадах на бытавыя патрэбы ў два разы перавышае агульны расход яго электрастанцыямі рэспублікі. Доследна-прамысловая ўстаноўка па энергатэхналагічнаму выкарыстанню фрэзернага торфу праектуецца і будзе змантавана на адной з электрастанцый Галоўэнергаўпраўлення БССР у 1957 годзе.

Істотнае значэнне для газазабеспячэння і скарачэння расходу паліва будзе мець выкарыстанне крэкінг-газу нафтаперапрацоўчых заводаў, будаўніцтва якіх прадугледжана ў рэспубліцы Дырэктывамі XX з'езда КПСС.

Многае трэба зрабіць у шостай пяцігодцы па аснашчэнню электрастанцый рэспублікі сучаснай аўтаматыкай. Трэба шырэй распрацоўваць і ўкараняць новыя схемы цеплавой аховы з ужываннем паўправадніковых элементаў. Такія схемы пачаў цяпер укараняць Інстытут энергетыкі Акадэміі навук БССР для аўтаматычнай абдуўкі трансфарматараў, цеплавой аховы электрарухавікоў і іншых машын. Пераход на аўтаматыку намнога палепшыць эканамічныя паказчыкі работы электрастанцый, папярэдзіць аварыі, скароціць выдаткаванне электраэнергіі на ўласныя патрэбы.

Сваёй самаадданай працай энергетыкі будуць садзейнічаць паспяховаму выкананню шостага пяцігадовага плана ўсімі галінамі народнай гаспадаркі рэспублікі.

С. ЗАБРОДСКІ
старшы навуковы работнік Інстытута энергетыкі Акадэміі навук БССР.

Весткі з калгасаў Гродзеншчыны

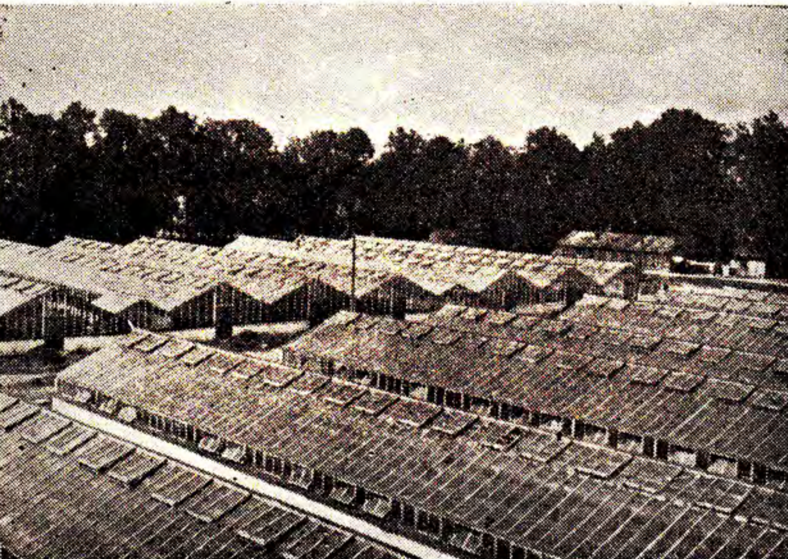
Калгас імя 8 сакавіка Шчучынскага раёна атрымаў 326 тыс. рублёў даходу ад ільнаводства. У парадку прэміяльнай аплаты звяну Надзежды Байгот выдана 61 456 рублёў. Больш чым па 5 тысяч рублёў атрымалі члены звяна В. Пятушок, Я. Будрэвіч і другія. Сама звеннявая зарабіла 12 107 рублёў.

У мінулым годзе ў калгасе «Зара комунізма» Любчанскага раёна пад кукурузай было занята 87 гектараў. З кожнага гектара калгаснікі атрымалі па 350 цэнтнераў зялёнай масы і 35 цэнтнераў пачаткаў. Гэта дало магчымасць забяспечыць жывёлу поўнацэннымі кармамі.

У гэтым годзе праўленне калгаса рашыла расшырыць пасевы кукурузы да 135 гектараў. Кукурузаводы абавязаліся атрымаць з кожнага гектара па 600 цэнтнераў зялёнай масы і 40 цэнтнераў кукурузных пачаткаў.

У праўленне калгаса імя Калініна Скідзельскага раёна паступіла заява ад гр. Н. Голіка з просьбай прыняць яго сям'ю ў члены арцелі. Пражываючы на тэрыторыі калгаса, Н. Голік да гэтага часу працаваў на цагельным заводзе. Такая ж заява паступіла ад работніцы арцелі «Вызваленне» А. Якубчык.

За апошні час у калгас прынята 20 новых сем'яў.

Мінскі парнікова - цяплічны камбінат.
***Ён** на працягу ўсяго года дастаўляе свежую гародніну жыхарам сталіцы.*

Выданне прац Е. Ф. Карскага

Інстытут мовазнаўства Акадэміі навук БССР у выдавецтве Акадэміі навук СССР (Масква) выпусціў вядомую працу акадэміка Е. Ф. Карскага „Беларусы".

У кнізе публікуецца біяграфічная даведка аб выдатным вучоным, артыкул В. Баркоўскага аб даследаваннях Е. Ф. Карскага па беларускай мове, прыводзяцца даныя аб галоўных друкаваных працах вучонага, указваецца літаратура аб ім.

Вясенні дзень год корміць

Сярод сялян - хлебаробаў існуе вельмі істотная і праўдзівая прымаўка, што „вясенні дзень год корміць".

Сапраўды, ад добра праведзеных веснавых прац у полі залежыць будучы ўраджай, а ад ураджаю залежыць дабрабыт кожнага чалавека.

Таму добрыя гаспадары дбаюць, каб веснавую сяўбу правесці ў пару, каб не спазніцца. Трэба памятаць, што адзін вясенні дзень многа значыць, што спазніць сяўбу — гэта страціць з гектара некалькі цэнтнераў збожжа.

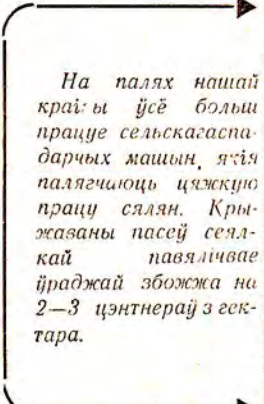
Хлебаробы нашай краіны з года ў год штораз больш стасуюць навейшую сістэму апрацоўкі зямлі, штораз больш карыстаюцца навейшымі сельскагаспадарчымі машынамі.

Машыны гэтыя палягчаюць цяжкую працу сялян і прычыняюцца да павелічэння ўраджаяў.

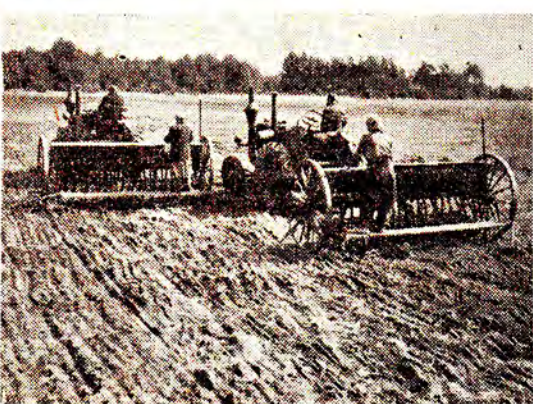
Аднак, шырокае застасаванне навейшай тэхнікі ў сельскай гаспадарцы і поўнае выкарыстанне сельскагаспадарчых машын з'яўляюцца магчымым толькі ў сельскагаспадарчых кааператывах і таму штораз больш сялян да іх уступае, і таму лік сельскагаспадарчых кааператываў у нашай краіне з года ў год павялічваецца.

У вялікіх дзяржаўных і калектыўных гаспадарках, штораз больш стасуюцца ў палявых працах самалёты. Яны рассяваюць мінеральныя ўгнаенні і распыльваюць хімічныя прэпараты на палях.

На палях нашай краіны ўсё больш працуе сельскагаспадарчых машын, якія палягчаюць цяжкую працу сялян. Крыжаваны пасеў сеялкай павялічвае ўраджай збожжа на 2—3 цэнтнераў з гектара.

На здымку бачыце машыну да поліва буракоў, якая ачышчае іх тры гектары ў дзень. Гэтую працу без дапамогі машыны мусілі-б выконваць 160 чалавек у дзень.

ЦІ-Ж НЯМА ЧЫМ ГАНАРЫЦЦА?

З вясенннім цёплым павевам шуміць белая бяроза. Узрадавана стаіць яна і ганарыцца сваёю красой — так як ганарыцца кожны у нашай краіне, хто пайшоў новай дарогай у жыцці.

Сонейка схілілася ўжо з поўдня і пазірала праз вокны мясцовай школы, у якой сабіраліся жыхары вёскі Меляшкоў. На тварах людзей радасць і гордасць.

— Трудна паверыць у дасягненні, якія мы здабылі да сённяшняга дня — гаворыць Іван Лавіцкі.

Нялёгка гэта ўсё прышлося. Маем ужо пабудаваную абору на 80 кароў. Невялікі хлеў на дробны гаспадарчы інвентар. Два гады ўжо прайшло, як пасаджана два гектары саду. Закуплена два вазы на гумовых калёсах, два вазы жалезныя, шрутоўнік, электрычны рухавік, дзве сеялкі да хімічных угнаенняў, веялку, конную грабілку і крайзэгу.

Памятаюць усе, як на пачатку 1954 года ў кааператыве была толькі адна карова. А сёння маем 12 дойных кароў, аднаго бычка і 7 штук маладняка, а таксама гадуем двое сёлетніх цялят.

Сёння, калі ўвайдзеш ў абору і глянеш на табун свінней, успамінаецца 1954 год. Тады, не маючыніводнага парасяці, купілі 6 свінаматак, каб развесці гадоўлю.

Цяпер ужо маем 24 свінней, 35 парасят, 4 коней. Маёмасць нашага кааператыва за два гады працы налічвае 459 тысяч злотых.

Калі ў 1954 годзе за працадзень атрымалі па 5,5 клг. збожжа, дык у 1955 годзе па 6,04 клг. апрача таго па 5 клг. сена і 3 клг. саломы, а таксама па 1,13 зл грошамі".

З вялікай увагай слухалі ўсе прысутныя аб агульных дасягненнях кааператыва, але больш усяго цікавіла іх, колькі запрацаваў кожны з членаў кааператыва.

А калі ўчулі, што сям'я Аляксандра Кучынскага выпрацавала 726 працадзён і атрымае 4.383 клг. збожжа, 3.630 клг. сена, 2.138 клг. саломы і 69.7 клг. цукру, сям'я Івана Лавіцкага за 630 працадзён — 3,803 клг. збожжа, 2,770 клг. сена, 1,662 клг. саломы і 60,5 клг. цукру, а Язэпа Курцін — удава, за 281 працадзён 1,697 клг. збожжа. 1,405 клг. сена, 743 клг. саломы і 27 клг. цукру, дык пазіралі з радасцю адзін на другога і думалі сабе ў душы: „Праўда, што калектыўная праца прыносіць больш багацця, чым аднаасобніцкая".

Наш каапературў, — кажа Іван Лавіцкі, — мае шырокія магчымасці. Усе мы згодны, каб да нашага кааператыва ўступілі хоць-бы ўсе, сёння тут прысутныя, аднаасобнікі. Працы ў нас кожнаму хопіць.

Ці мы можам пашырыць жывёлагадоўлю ўжо ў гэтым годзе? Так, можам. Двухгадовыя нашы дасягненні паказалі нам, што можам, што маем на гэта поўныя правы".

На зале зрабілася шумна, пасыпаліся пытанні. — „Скажыце, ці гэта праўда? Кажуць, што калі пойдзеш у каапературў, дык будзеш працаваць толькі на даўгі, аж табе вочы будуць вылазіць на лоб", — сказаў нехта з канца зала.

— Гэта праўда, што каапературў наш мае 9.218 зл, даўгу, які павінны мы сплаціць на працягу першых трох гадоў, — адказвае Лавіцкі. — Аднак ёсць у нас магчымасці, каб сплаціць гэты доўг без большай страты для кааператыва. Згодна са статутам 10 працэнтаў агульнага даходу з 1955 года адлічылі мы на пакрыццё даўгоў. Апрача таго маем даход каля 2.000 зл. у месяц з даставы малака, а за два - тры месяцы, прадамо 15 вяпрукоў.

Усё гэта, што гаварыў Лавіцкі, пераканала прысутных аднаасобнікаў. З гэтай праўдай яны вышлі са схода. Іван Тамашавіч Лавіцкі — гэта добры гаспадар.

Ён доўга думаў і ў канцы пераканаўся, што ў калектыўнай гаспадарцы палепшыцца яго жыццё. Напісаў заяву аб прыняцці яго ў члены кааператыва.

За яго прыкладам пайшлі Уладзімір Лінчук і Іван Дарашкевіч.

Ці дасягненні кааператыва магчымы былі ў большым размеры? Так!

На здымку: Злева, Іван Рашко — старшыня сельскагаспадарчага кааператыва ў Меляшках, Марыя Казёл — член і перадавік працы сельскагаспадарчага кааператыва і адначасова член Грамадскай рады Іван Лавіцкі — рахункавод кааператыва.

Члены сельскагаспадарчага кааператыва ў Меляшках спадзяюцца, што ў гэтым годзе больш будуць дапамагаць ім аграномы сваімі парадамі. Яны хочуць, каб больш зацікавілася іх кааператывам Прэзідыум Павятовай рады нарадовай, а асабліва Прэзідыум Грамадскай рады нарадовай у Гарадку.

Тады яны ляпей змогуць умацоўваць калектыўную гаспадарку. Будуць смялей і больш карыстацца ўказаннямі V-га Пленума ПЗПР.

А. КАЗЁЛ

Мгр. А. БАРШЧЭЎСКІ — аспірант Вроцлаўскага універсітэта

А. І. Герцэн — абаронца Беларусі

Беларускі народ на працягу шмат стагоддзяў зносіў путы нацыянальнай залежнасці. Спачатку літоўскія і польскія феадалы, пазней царскія каланізатары грабілі і прыгняталі беларусаў.

І ў такіх умовах з народных нетраў усё магутней раздаваўся голас пратэсту, усё выразней выяўлялася імкненне да вызвалення. Цікава, што ў абарону незалежнасці Беларусі першымі выступілі дэмакратычныя прадстаўнікі братняга рускага народа.

Гэты артыкул, нажаль, толькі фрагментальна азнаёміць чытача з барацьбой рускага рэвалюцыянера - дэмакрата А. І. Герцэна за незалежнасць беларусаў у перыяд падрыхтоўкі польскага паўстання 1863 года.

Герцэн заўсёды даказваў, што Беларусь, Украіна, Польшча і другія славянскія краіны, пасля вызвалення павінны стварыць адзін братні саюз. Герцэн развіваў ідэю садружнасці славянскіх народаў і ў гэтай садружнасці аддаваў галоўнае, пачэснае месца Расіі.

Ён выступаў супроць тых дзеячаў, якія прабавалі пераканаць грамадскасць аб тым, што саюз славянскіх краін трэба проціпаставіць свабоднай Расіі. А Герцэн заўсёды гаварыў, што садружнасць славянскіх краін без удзелу свабоднай дэмакратычнай Расіі будзе нетрывалым і немагчымым. Па яго думцы, славянскія краіны пазбаўленыя дружбы і помачы з боку вялікага рускага народа, не змогуць абараніць сваёй незалежнасці.

У сувязі з гэтым Герцэн пісаў: „...без Расіі ён (саюз славянскіх народаў) не разаўецца, ён расплывецца і будзе паглынуты нямецкім элементам і патраціць сваю самастойнасць. Ды не такі, панашаму меркаванню, — гаворыц. Герцэн, — яго лёс і прызначэнне".

Над глыбінёй і важнасцю гэтых слоў неабходна задумацца. Хоць ідэя Герцэна аб федэрацыі славянскіх краін у многім была памылковай і ўтапічнай, то ўсё-ж такі выказаная вышэй думка, адносна лёсу варожых сабе славянскіх краін, знайшла прарочае сцвярджэнне напярэдадні другой сусветнай вайны, калі буржуазны ўрад Польшчы ўсяляк перашкаджаў у арганізацыі супольнай абароны Савецкага Саюза і Чэхаславакіі супраць гітлераўскай Германіі.

Адкуль пайшла сварка паміж славянскімі краінамі напярэдадні II сусветнай вайны, — усім вядома, таксама, як усім вядомы і рэзультат супольнай барацьбы славянскіх і неславянскіх народаў усходняй Еўропы пад кіраўніцтвам Савецкага Саюза ў канцы антыгітлераўскай вайны.

Абарона Герцэнам незалежнасці беларускага народа асабліва выявілася ў перыяд падрыхтоўкі польскага паўстання 1863 года.

І таму, без аналізы суадносін паміж арганізатарамі паўстання і Герцэнам, немагчыма зразумець барацьбы Герцэна за поўную і бясспрэчную свабоду беларускага народа.

Як вядома, арганізатары польскага паўстання 1863 года былі расколаты на два, ідэйна-варожыя, лагеры — Белых і Чырвоных. Белыя, якія баранілі інтарэсаў арыстакратыі і дваранства, гаварылі, што Беларусь, Украіна і Літва павінны бясспрэчна быць далучанымі да Польшчы. І дзеля таго, Герцэн не дапускаў нават думкі аб магчымасці супрацоўніцтва рускіх, беларусаў і ўкраінцаў з лагерам Белых.

Герцэн ведаў, што ва ўмовах шляхецкай польскай улады беларусы і украінцы ніколі не будуць свабоднымі народамі; наадварот, будуць пад яшчэ большым, чым царскі, нацыянальным і соцыяльным прыгнётам. Адносна праграмы Чырвоных, якая датычыла Беларусі і Украіны, дык трэба сказаць, што яшчэ ў палавіне 1862 года Герцэн аб ёй нічога не ведаў.

Герцэн, як рэвалюцыянер і дэмакрат, ужо тады цвёрда вырашыў, што рускія, беларусы і украінцы стануць па старане паўстаўшых палякаў толькі ў тым выпадку, калі арганізатары паўстання загарантуюць: а) незалежнасць Беларусі, Украіны і Літвы, б) надзел сялян зямлёй.

Каб развеяць сумненне Герцэна адносна характару рыхтуемага паўстання, лідэры з Цэнтральнага Нацыянальнага Польскага Камітэта „Чырвоных" у верасні 1862 года накіравалі Герцэну і другім выдаўцам „Колокола" адозву, у якой выявілі сваю праграму паўстання. Ды калі і гэта не ліквідавала канчаткова герцэнаўскіх сумненняў, тады палякі вырашылі выслаць да Герцэна ў Лондан дэлегацыю. Ды аб гэтым потым.

Чытачу можа паказацца гэта дзіўным, чаму іменна з Герцэнам палякі з лагера „Чырвоных" рашылі весці перагаворы аб будучым паўстанні.

Адказ ясны.

Па-першае: Герцэн быў выдаўцам рускай газеты „Колокол", які тысячамі экземпляраў распаўсюджваўся ў Расіі, Беларусі, Украіне і Польшчы.

Бляскі і цені беластоцкіх дыванаў

Традыцыя яноўскіх ткалляў вельмі даўняя. Пакаленне пакаленню перадавала бясцэннае багацце ўзораў і арнаментаў тэхнікі расліннага фарбавання, якая апрача чыстаты колераў, мае яшчэ другую бясспрэчную якасць — незвычайную трываласць.

Тканіны сакольскіх і яноўскіх ткалляў зрабіліся слаўнымі на міжнародных выстаўках у Совецкім Саюзе, Даніі, Швецыі, Фінляндыі, Венгрыі, Аўстрыі, Мексіцы, Бразіліі, захаплялася імі і бельгійская каралева.

Алімпія Ярашэвіч, выдатнейшая ткалля, паказвае мне клапатліва захаваныя дыпломы, якія яна атрымала на міжнародных конкурсах народнага мастацтва.

У некалькіх, простых словах

Алімпія Ярашэвіч, ткалля з Янова - Сакольскага працуе над новым узорам дывана.
Фото — І. Верас

расказала мне, як узнік праект, узнагароджанага фестывальнага дывана. У конкурсе ўдзельнічалі ўсе яноўскія ткаллі: Фэліцыя Ярашэвіч, Схаластыка Круповіч, Аляксандра Радульская, Аўрэлія Маеўская і Аляксандра Балакер.

— Але ведаеце што, каб зрабіць такі дыван, трэба мець „спакойную галаву". А тут ведаеце, колькі гэта клопатаў у гаспадарцы... Але думаю сабе так. Што тут такога выткаць? Мо' домік у лесе? Мо' пасеку? Уяўляла-б яна нашую мурашыную працу. Але гэта ўсё мне нейк не спадабалася. Тады я падумала сабе. Чытала ў газеце, што на Сусветным фестывалі моладзі і студэнтаў у Варшаве будзе моладзь з усяго свету. А калі будзе моладзь, то напэўна будзе весела, будуць граць, спяваць ды танцаваць. Трэба, думаю, паказаць замежных гасцей, як яны едуць з чамаданамі, з букетамі кветак, як моладзь розных народаў, узяўшыся за рукі, танцуе ды вясяліцца.

Гэта ўсё я выразна бачыла ў сваіх думках і так памалу ткала...

Двухмесячная творчая праца Алімпіі Ярашэвіч была ацэнена. Праект яе аказаўся найлепшым. — Вось так я працую, — закончыла сваё апавяданне Алімпія Ярашэвіч. — Убачыла вуллі — выткала пасеку, пабывала ў лесе — і такі-ж дыван выткала.

Добра было-б каб у нашым клубе быў нейкі ткацкі куток. Каб мы маглі там збірацца, ды гутарыць аб сваіх справах. А мы-ж маглі-б яшчэ шмат дзяўчат навучыць рукадзеллю.

* * *

Гэта адзін, бліскучы бок яноўскіх дыванаў.

І калі-б я на гэтым закончыў, чытач меў-бы ідылічнае ўяўленне аб вясковых ткаллях, якія напяваючы вясёлыя песенкі, вырабляюць новыя багатыя ўзоры, шматкаляровыя тканіны, атрымліваюць узнагароды, дыпломы і славу на міжнародных выстаўках.

У Янове, як і ў іншых мясцовасцях вядзецца класавая барацьба. Міф аб быццам вялікіх багаццях ткалляў паслужыў асновай для розных кулацкіх махінацый.

Мацей Ярмаловіч, сын Юзэфа, быўшы солтыс, сусед ткаллі Круповіч, вельмі спрытна выкарыстаў сваю пасаду. Ён зніжыў разрад сваіх земляў, а павысіў яго для Круповіч і Ярошэвіч. Так, што цяпер Круповіч, якая мае амаль столькі зямлі, колькі Ярмаловіч, аплочвае падатак: — 2.038 зл., 191 клг. мяса, 635 літраў малака і 660 клг. збожжа. Ярашэвіч плаціць 1.989 зл. падатку, 163 клг. мяса, 544 літраў малака і 660 клг. збожжа, а былы солтыс — Ярмаловіч плаціць 1.138 зл. падатку. Папярэдняя сума 1.367 зл нейкай літасцівай рукой была скрэслена і перапраўлена на 1.138 зл. Гэтая-ж самая рука не паклапацілася і аб тым, каб злучыць зямлю па яўрэю Шапсу Эфрайме ў колькасці 6 (шасці) гектараў, з якой ужо даўным - даўно карыстае Ярмаловіч, і за якую, апрача дастаўленага ў мінулым годзе, 175 клг. мяса, больш не дае дзяржаве ніякіх дзяржаўных паставак.

— Хіба-ж гэтая самая літасцівая рука не магла знайсці ключоў да шафы з рэчавымі доказамі, каб аб гэтым паінфармаваць прадстаўніка нашай рэдакцыі. Толькі пасля двухразовай нашай інтэрвенцыі з Беластока атрымалі мы вышэй памянутыя даныя.

Міф аб багацці ткалляў быў яшчэ пашыраны Міністэрствам культуры і мастацтва, якое няўмела наладзіла справу мастацкага нагляду і продажы выробленых дыванаў.

Якраз тры гады таму ў Варшаве адбылася Усепольская канферэнцыя народных мастакоў (3.III.1953 г.) На гэтай канферэнцыі Міністэрства культуры і мастацтва, ЦПЛіА, а таксама масавыя арганізацыі абавязаліся старанна, усялякімі сродкамі падтрымліваць народную творчасць, а для таленавітых, выдатных мастакоў абавязаліся ствараць адпаведныя ўмовы далейшага творчага развіцця іх працы ў арцелях, пры адначасовым забеспячэнні матэрыяльнай дапамогай і сыравінай.

А як гэта ёсць у сутнасці?

У Міністэрстве Культуры і мастацтва, як і ў Прафсаюзнай арганізацыі працаўнікоў культуры і мастацтва, ганарацца развіццём народнай творчасці ў Янове. (Гэта адна з нямногіх мясцовасцей у Еўропе, дзе квітнее арыгінальнае, народнае мастацтва). Аднак на працягу адзінаццаці год не знойдзена яшчэ грошай на аплочванне інструктажу, не гаворачы ўжо аб забеспячэнні сыравінай і арганізацыі продажы вырабаў.

Створана фікцыйны „Сакольскі вопытны цэнтр" які існуе ў Варшаве, пад кіраўніцтвам прафесара Э. Плютынскай, якая аднача́сова займае такую самую пасаду ў Венгрове і знаходзіцца на штаце Мастацкай акадэміі ў Варшаве. Праф. Плютынская ўжо старая жанчына. Невядома, якім цудам ёй удаецца набываць дэфіцытныя фарбавальнікі, пражу. Яна пасрэднічае ў продажы даванаў, за што плоцяць ёй 25 прац. ад агульнага кошту дыванаў.

Прычыняецца гэта да нездаровай атмасферы ў Янове, што „хтосьці там у Варшаве эксплуатуе яноўскія ткаллі". Не хочам мы тут нікога падазраваць, але аднак нам здаецца, што такая апека з'яўляецца недарэчнай і такая сітуацыя далей існаваць не можа.

Ткаллі на Беласточчыне трэба акружыць сістэматычным мастацкім наглядам.

Думаем, што для здольных ткалляў трэба прызнаць сталую стыпендыю, адцягваючы іх такім чынам ад матэрыяльных клопатаў „каб мелі спакойныя галовы" і маглі пасапраўднаму прысвяціць сябе творчай працы. Трэба наладзіць справу дастаўкі сыравіны па дзяржаўных цэнах і продаж гэтых вырабаў, што ў значнай ступені павялічыць асабістую зацікаўленнасць ткалляў.

Неабходным з'яўляецца ўдакладненне грашовых узнагарод за працу, бо здаецца нам, што цана 240 зл. (за 2—3 тыдні творчай працы), у параўнанні з іншымі аплатамі за прыслугі, з'яўляецца недастатковай. Трэба неадкладна правесці рэвізію разрадаў зямлі ў Янове і размераў падагкаў, а таксама абавязковых паставак дзяржаве.

Ткаллі маюць амбіцыю і пачуццё грамадзянскага абавязку. Яны сістэматычна выконваюць свае заказы, як-жа часта за цану шаблонных вырабаў на „масавасць", а на гэтым трацiць сапраўднае мастацтва і здароўе ткалляў.

Хто ведае, ці не па гэтай прычыне Алімпія Ярашэвіч, здаровая жанчына, мела тры выкідышы.

Трэба як найхутчэй падтрымаць ініцыятыву ткалляў і дапамагчы ім у сарганізаванні ткацкай секцыі пры клубе ў Янове, якая паклала-б пачатак далейшага развіцця самародных талентаў.

Цені з беластоцкіх дыванаў трэба хутка зліквідаваць!

І. ВЕРАС

Ужо прымаюцца запісы ў Беларускі народны хор

Кажуць — няхай збяруцца хоць чатыры беларускія дзяўчыны, якія з сабой не знаёмыя, але хай толькі пачнуць спяваць, дык адразу раздзеляцца на галасы і створаць самы лепшы хор.

Каб нашыя песні пачулі шырэйшыя колы грамадства — Беларускае грамадска - культурнае таварыства звяртаецца з заклікам да ўсіх, хто можа і любіць спяваць, каму дарагое ёсць багацце нашага беларускага фальклору, і хто толькі мае магчымасць — хай запісваецца ў хор.

Запісы ўжо прымае Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства — Беласток вуліца 1 Мая № 3 будынак ТПП-Р, тэлефон 33-35, унутраны — 6.

І артыкулы „Колокола", адабраючыя паўстанне і заклікаючыя рускіх, беларусаў і украінцаў на дапамогу палякам, маглі мець значны ўплыў на вынік паўстання.

Па-другое: Герцэн быў у цеснай сувязі з рэвалюцыйнымі арганізацыямі, якія развівалі сваю дзейнасць сярод войск ў Польшчы і Беларусі.

Роля войска ў выпадку паўстання, магла аказацца вялікай.

Такім чынам, і зварот ЦНПК да выдаўцаў „Колокола", і пазнейшы прыезд яго дэлегатаў у Лондан тлумачыцца вялікай, сур'ёзнай роляй, якую адыграў Герцэн у рускім дэмакратычным руху.

Герцэн, прачытаўшы адозву ЦНПК, згадзіўся з неабходнасцю дапамогі паўстанцам. Аднак нельга дагадвацца, што з гэтай пары паміж Герцэнам і ЦНПК наступіла поўная згода.

Ды усё-такі трэба ведаць, што на старонках „Колокола" Герцэн змясціў заклік да „рускіх афіцэраў у Польшчы", у якім звяртаўся да рускіх войск, каб дапамагалі палякам.

„Камітэт — пісаў Герцэн — выразна паказаў права сялян — права да зямлі і на самаўпраўнасць вобласцяў (Украіны, Беларусі, Літвы) уладзіцца па свайму жаданню, — як на асноўныя падставы сучаснага руху". Далей Герцэн звярнуў увагу на тое, што рускія, беларусы і украінцы павінны ўсяляк падтрымліваць польскае паўстанне, таму што яно мае велізарнае значэнне і ў вызваленні Расіі.

„Нельга распачаць эры свабоды ў сваёй радзіме — пісаў Герцэн, — зашморгваючы аднача́сова вяроўку на шыі суседа".

Аднак нельга думаць, што Герцэн безагаворачна падтрымліваў паўстанне. Аб гэтым могуць сведчыць наступныя словы, якімі Герцэн звярнуўся да рускіх, беларускіх і украінскіх салдатаў.

„...ступень вашага актыўнага ўдзелу, залежыць ад таго, якія імкненні адносна асноўнай зямельнай праблемы і адносна правінцый (Беларусі, Украіны і Літвы) — будуць пераважаць у польскім паўстанні".

З гэтага відаць, што ўдзел рускіх, беларусаў і украінцаў у польскім паўстанні, Герцэн абумаўляў характарам гэтага паўстання. І хоць ён і пісаў, што становішча ЦНПК, адносна такіх станоўчых і важных пытанняў, як адносіны да Беларусі, Украіны і Літвы, а таксама надзел сялян зямлёй, згодна з прынцыпамі сучаснага руху, — то ўсё-ж такі ў яго ўсё яшчэ існавала сумненне.

Крыніцай гэтага сумнення было тое, што ў адозве ЦНПК — Герцэн бачыў недастаткова выразна сфарміраваную думку аб поўнай незалежнасці Беларусі, Украіны і Літвы.

„Мы не прызнаем — гаварылася ў адозве — ні новых граніц, ні ўрадаў, заснаваных на руінах нашай свабоды", і далей: „для нас няма раздзельнай Польшчы, для нас Польшча адзіная, такая, якую мы бачым ва ўз'яднанні Польшчы, Літвы і русінаў".

І хоць у другім месцы адозвы ЦНПК гаварылася аб тым, што палякі прызнаюць „...поўную самаўпраўнасць кожнага народа вырашаць аб сваім лёсе,„ — то Герцэн аднак сумняваўся таму, бо ў адозве не гаварылася аб поўнай і безумоўнай свабодзе Беларусі, Украіны і Літвы, якія ўваходзілі ў састаў шляхецкай Польшчы.

І таму, у час перагавораў з дэлегатамі ЦНПК „Чырвоных", Герцэн паставіў пытанне, якое дагэтуль не давала яму спакою, г. зн. праблему поўнай незалежнасці Беларусі, Украіны і Літвы.

У час перагавораў Герцэн выступіў, як непахісны абаронца незалежнасці Беларусі і другіх народаў. Ён патрабаваў, каб палякі ў паўстанчай праграме ясна і лагічна сфармулявалі гэтае пытанне. Прадстаўнікі абяцалі зрабіць гэта.

У сваю чаргу яны звярнуліся да Герцэна, каб ён заклікам да рускай арміі, у якой, як вядома вельмі многа было беларусаў і украінцаў, больш ясна і пэўна паставіў задачы салдатаў і афіцэраў у выпадку польскага паўстання. Герцэн таксама абяцаў зрабіць гэта.

Аднак перагаворы не рашылі поўнасцю хвалюючага пытання. Як вядома, у польскім паўстанні 1863 г. кіраўніцтва ўсё больш пераходзіла ў рукі правага лагера, які імкнуўся да экспансіі на Беларусь і Украіну. І таму, іменна, Герцэн неаднакратна падкрэсліваў, што лідэры польскага паўстання за многа цікавіліся Беларуссю, Украінай і Літвой, а за мала сялянскім пытаннем. У гэтым меў ён поўную рацыю.

Варта дадаць, што Герцэн асабліва ў першы перыяд паўстання, ўсяляк яго падтрымліваў, заклікаючы рускую армію памагаць палякам.

Галоўная думка Герцэна заключалася ў тым, каб і рускія, і палякі прызналі поўную незалежнасць беларускага і іншых народаў.

У закліку да рускіх афіцэраў ён так пісаў: „Скажам разам з палякамі: быць Літве, Беларусі і Украіне, з кім яны хочуць быць, або ні з кім, трэба толькі даведацца, якая іх шчырая сапраўдная воля".

З таго часу, як Герцэн пісаў гэтыя словы, прайшло шмат год. Аднак толькі цяпер пытанне аб незалежнасці Беларусі, Украіны і Літвы вырашана на падставе сапраўднай волі народаў гэтых краін.

Усе яны ўваходзяць у састаў Совецкага Саюза, усе яны знаходзяцца ў самых дружалюбных адносінах з дэмакратычнай Народнай Польшчай.

Мгр. АЛЯКСАНДР БАРШЧЭЎСКІ

ВЕЛАГОНКА МІРУ

Траса IX велагонкі Міру = 2.207 кіламетраў — на 7 км карацей, чым у мінулым годзе. Колькасць этапаў паменшана з 13 да 12. Па тэрыторыі Польшчы гоншчыкі пройдуць 838 км (5 этапаў), па тэрыторыі ГДР — 720 км (4 этапы) і па Чэхаславакіі — 649 км (3 этапы). Гонка пачнецца 2 мая ў Варшаве і закончыцца 15 мая этапам Брно — Прага працягласцю 236 км.

Значная частка трасы праходзіць па моцна перасечанай мясцовасці ў прадгор'ях Карпатаў. Для поспеху ад гоншчыкаў патрабуецца і сіла волі, і сілавая і хуткасная вынослівасць. Таму за многа месяцаў да старту веласіпедысты Еўропы пачалі падрыхтоўку да гонкі.

Велагоншчыкі на Плошчы канстытуцыі ў Варшаве. Фото — ЦАФ

Першай пробай сіл была велагонка па Егіпту, дзе многія каманды прайшлі першую трэніроўку да велагонкі Міру. У егіпецкай гонцы, як вядома, першыя пяць месц занялі каманды Балгарыі, Польшчы, ГДР, Румыніі і Даніі. За імі былі каманды Югаславіі, Чэхаславакіі, Егіпта, Турцыі і Сірыі. У асабістым першынстве перамаглі балгарскія гоншчыкі Ненчо Хрыстоў і Баян Коцэў, уперадзе палякаў Венцкоўскага і Бугальскага. Большасць удзельнікаў егіпецкай гонкі — цяпер у складах каманд да прадстаячай велагонкі Міру.

Дасканала рыхтуюцца да гонкі гоншчыкі Чэхаславакіі. Каманда Чэхаславакіі перамагла ў чатырох гонках з васьмі. Як вядома, у мінулым годзе каманда чэхаславацкіх спартсменаў выйшла пераможнай, прайшоўшы ўвесь шлях ад Прагі да Варшавы ў блакітных майках лідыруючай каманды. І зараз чэхаславацкія веласіпедысты рухтуюцца да барацьбы за першынство. У складзе каманды майстры спорту Ян Кубр, Власціміл Ружычка, Іозэф Кржыўка і Алоіз Нахцігаль і іншыя вопытныя гоншчыкі.

У добрай форме знаходзіцца 22-гадовы Ян Кубр і 24-гадовы Іозеф Кржыўка. Трэба заўважыць, што большасць спартсменаў у камандзе не старэй 22—24 год.

Веласіпедысты Польшчы, ГДР і Румыніі правялі сумесныя трэніроўкі паблізу Орадзя і Клужа на горных дарогах Трансільваніі. У ходзе трэніровак яны правялі пяць кантрольных спаборніцтваў. Так, у другім з іх у гонцы на 100 км першым быў Віснеўскі (Польшча) з часам 2.39:28 — сярэдняя хуткасць 37,8 км у гадзіну. У трэцяй кантрольнай гонцы на 100 км удзельнічала 10 румынскіх, 11 польскіх і 12 нямецкіх спартсменаў. Першым зноў быў Віснеўскі з часам 2.47:10, другім з такім-жа вынікам румын Сандру. Пераможца леташняй велагонкі Міру Шур (ГДР) прайграў пераможцам адну секунду, закончыўшы дыстанцыю трэцім. У кантрольных спаборніцтвах добра сябе праявілі таксама Думітрэску і Парэчану (Румынія), Венцкоўскі, Кругляк (Польшча), Мейстэр 1, Мейстэр 2, Групэ, Фідлер, Цымерман, Грунвальд, у камандзе Румыніі, якія рыхтуюцца пад кіраўніцтвам чэхаславацкага трэнера Алоіза Секуй, выступалі: Думітрэску, Мойчану, Сандру, Васіле, Канстанцінеску і другія.

Балгарская каманда добра сябе праявіла ў міжнародных спаборніцтвах мінулага года. Яна была трэцяй на велагонцы Міру. У пачатку гэтага года балгары выйгралі гонку «Вакол Егіпта». Па вяртанні з Егіпта балгарская каманда пачала пад кіраўніцтвам трэнера Васіля Стаўрэва падрыхтоўку да велагонкі Міру. Трэба заўважыць, што адначасова балгары рыхтуюцца да першынства свету па шасейных гонках, якое адбудзецца ў Капенгагене, і таму ў балгарскай камандзе не будзе папулярнейшых гоншчыкаў Коцэва, Хрыстова, С. Георгіева і Бобчэва. У балгарскую каманду ўключаны: Дзімаў, Крысцеў, Колеў, Л. Георгіеў, Кабураў і другія. Веласіпедысты трэніраваліся ў Сафіі, а затым трэніроўкі перанесены на шасэ пад Плоўдзівам, дзе яны ўжо «накруцілі» звыш 1.500 кілометраў.

Рыхтуюцца да гонкі і веласіпедысты Венгрыі. Яны прымалі ўдзел у гонцы памяці Оста Пенка па маршруту Будапешт — Сталінварош — Будапешт (прыкладна 135 км), якую выйграў Чыкош з часам 3.43:20, паказаўшы сярэднюю хуткасць 36,3 км. На поўкола адстаў Турэк і яшчэ на чвэрць кола Бэндзе і Кушэра.

Зарубежны спартыўны друк шырока каментуе ўдзел у прадстаячай велагонцы Міру каманды Італіі. Вядома, што італьянцы на леташнім першынстве свету занялі першыя два месцы. Італьянскую каманду рыхтуе да гонкі папулярны трэнер Джыавані Проета, які рыхтаваў італьянскіх спартсменаў і да апошняга першынства свету. У складзе італьянскай каманды, праўда, не будзе пераможцы першынства свету Ранучы — ён ужо стаў прафесіяналам. Але тым не менш у італьянскай камандзе будуць мацнейшыя аматары. Сярод іх Джузэпа Фаларыні — пераможца Сяродземнаморскіх іграў 1955 года ў Барселоне. Ён-жа быў шостым на першынстве свету. У складзе каманды таксама Квінто Фурыоні — пераможца многадзённай гонкі па Італіі, Сергіо Семпрыні, Беніто Рамагнолі, Аурэліо Цэстары — маладыя спартсмены, якія маюць тым не менш не малы вопыт удзелу ў шматэтапных спаборніцтвах. Рыхтуючыся да гонкі Міру, італьянцы штодзённа праходзяць не менш 100 кіламетраў і кожны тыдзень спаборнічаюць на 200-кіламетравай трасе.

Упершыню прымуць удзел у велагонцы Міру і веласіпедысты Федэральнай Рэспублікі Германіі. У складзе каманды ФРГ яе чэмпіён па шасейных гонках Карл Лой, Брынкман, Грунефельд, Фрыдрых, Шайнцэн. Гоншчыкі ФРГ маюць намер у парадку трэніроўкі «наварцець» не менш 4.000 км.

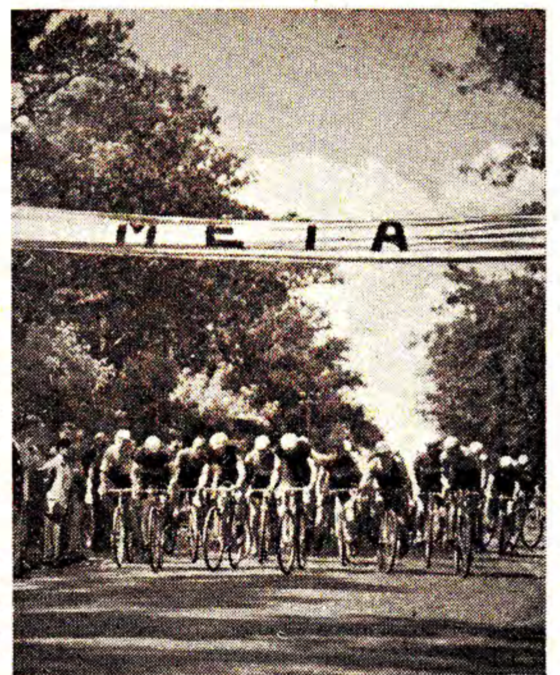
У складзе англійскай каманды — Брытэн, Блоўэр, Джоксан і другія мацнейшыя гоншчыкі Англіі. Яны ўзмоцнена трэніруюцца, прымаюць удзел у кантрольных гонках.

Совецкія велагоншчыкі, удзельнікі VII велагонкі Міру перад выездам на трэніроўку. Фота — ЦАФ.

Датчане маюць намер уключыць у каманду Педэрсена, Рэвена, Остэргарда, Іонсона, Емборга і Нільсена. Гэта мацнейшыя гоншчыкі Даніі. У такім складзе датская каманда з'ўляецца адным з сур'ёзных сапернікаў у барацьбе за першынство ў гонцы.

Каманда Швецыі праводзіла свае трэніроўкі на поўдні Францыі, а цяпер у Іспаніі.

Велагоншчыкі на вострым старце Фото — ЦАФ

Па апошніх паведамленнях старт у Варшаве прымуць 23 каманды: Албанія, Англія, Аўстрыя, Бельгія, Балгарыя, Чэхаславакія, Данія Егіпет, Фінляндыя, Францыя, каманда палякаў, якія жывуць у Францыі, Італія, Югаславія, Люксембург, Венгрыя, ГДР, ФРГ, Нарвегія, Польшча, СССР, Румынія, Швецыя, Турцыя.

Ні ў адной велагонцы Міру не прымала ўдзелу столькі каманд, як зараз. Як адзначае зарубежны спартыўны друк, гэта дае падставу спадзявацца, што IX велагонка Міру пройдзе ў цікавай спартыўнай барацьбе і стане сапраўдным аглядам аматарскага веласіпеднага спорту свету.

Я. ЕФІМАУ.

Парады гаспадарам

У супастаўленні з артыкулам „Нівы" № 3 — „Парады гаспадарам" падаецца спосаб угнаення кукурузы.

Мінеральныя ўгнаенні пад кукурузу трэба стасаваць большымі дозамі — у наступных гадах па натуральным угнаенні.

У залежнасці ад глебы і становішча даецца на 1 гектар: 200—450 клг. 40 прац. калійнай солі, 100—250 клг. суперфасфату, а азотнае ўгнаенне трэба даваць у 2 дозах: 2/3 гэта значыць 70—160 клг. азатняку перад сяўбой і 1/3 гэта значыць 40—60 клг. салетры ў часе міжрадавай апрацоўкі.

Двухкратнае ўгнаенне азотнае і ў меру мажлівасці другія мінеральныя ўгнаенні, патрэбны дзеля таго, што максімальнае ўспрыманне корму кукурузы адбываецца ў ліпені і жніўні.

Асабліва важным з'яўляецца пры дакормліванні, выкарыстанне гнаёўкі, якую ўжываецца ў колькасці 4—5 тон на 1 гектар — у сумесі з вадой 1:4. Трэба таксама выкарыстоўваць птушыны памёт у ліку 2—4 цэнтнераў на гектар.

Запраўляць зерне ў запраўярцы можна разам з зернікам. З пачатку даецца адпаведную колькасць зерніка (200 грамаў на 100 клг. зерня), а па 5—6 мінутным мяшанні даецца ва ўласцівай прапорцыі ГЦГ і зноў мяшаецца 2—3 мінуты.

ГЦГ забяспечвае не толькі перад друтоўцамі і хваробамі, але таксама і перад такімі шкоднікамі як вароны.

Дзеля барацьбы з варонамі, апрача запраўлення зерня ГЦГ, ужываецца таксама драўлянай смалы — тэру.

Па заканчэнні сяўбы кукурузы трэба парасстаўляць на полі тычкі ў квадрат, у адлегласці 10 метраў адна ад другой. На кожнай тычцы трэба павесіць вехаць змочаны ў смале. Непрыемны запах смалы будзе адстрашаць варон. Дзеля таго, каб намачыць патрэбную колькасць вехцяў на 1 гектар трэба каля 20 клг. смалы

В. ТРАХІМОВІЧ

(7)

Адчуўшы дно, я ўстаю і брыду, а Мікола тым часам сігналіць адпраўленне Калодку. «Зноў крапіва!..» — лаюся ў думках, хіснуўшыся, як ад агню, ад роснага лазовага куста.

— Ну, кіта наструніў, — шэпча Мікола.

Ен цягне шнур, памагае Калодку, якім цяпер той апяразаны. Калодка плавае слаба, з пыхценнем.

— Глядзі, зараз плюхне нагой, хоць разок, — шэпча Мікола, і нябачная, добрая ўсмешка даходзіць да мяне праз дробны перастук яго зубоў.

І праўда, мядзведзь наш збіўся з такту, не змог танцаваць пад вадой. Плюхнула. Раз. І яшчэ раз.

— Харошы дзядзька, — шапчу я, нібы дзеля таго, каб апраўдаць Калодку.

— Нам-бы толькі яго накарміць, — з той самай усмешкай у голасе кажа Мікола.

— А сам не еў-бы?

— Сам? І сам я, браце, без вусам... Ну, усё.

Калодка выходзіць з вады і, здымаючы свої падвойны клунак, шэпча:

— Ххол-лад-дна, тр-рас-цца яй-е ггал-лав-ве!.. Гэта — чыстая, голая і да чорцікаў сцюдзёная праўда. Мы хутка апранаемся і нам, як заўсёды ў такі момант, робіцца значна цяплей ад думкі, што вось і яшчэ адна перашкода — за намі.

* * *

А гэта ўсё-ж такі была яшчэ Германія!

За лугам, калі пачаліся палі, пад нагамі ў нас шарахцела спачатку іржышча, пасля пачалося вялікае поле бручкі. Ужо сцямнела настолькі, што ў небе — навокал над намі, — праявіліся першыя тысячы зорак. Нехапала толькі месяца, у святле якога — на вялікім абшары зямлі — халодна блішчэла-б роснае бручкавінне, як часта бывала раней, нейкіх дзвесце, не больш кіламетраў за намі.

— Ну, вось... — сказаў Мікола, першы прыпадаючы да харчу. У голасе яго была і радасць галодных, і злосць на тое, што і яшчэ за адным вадзяным рубяжом краіна нашай няволі не скончылася...

Голад мы пакідаем тут-жа, на месцы. Міколаў ножык пераходзіць з рук у рукі і аблыселыя пры дапамозе яго галовы бручкі дзіка хрумсцяць пад нашымі зубамі. Па меры таго, як напаўняецца халаднаватым і салодкім сокам наша нутро, я пачынаю заўважаць больш выразна, што мы адны пад высокімі зоркамі, што мы сядзім на зямлі, якая нават грэе нас, што мы нібы прыпалі да яе грудзей, каб нацягнуцца сілы.

— Пагрызем, а пасля і паскачам, як зайцы, — гаворыць Мікола.

Калі ўстаем ісці, Калодка выбірае яшчэ адну бручку, і мы, па прыкладу яго, вырываем па бручцы таксама. Потым доўга ідзем, як заўсёды, адзін за адным і на такой адлегласці, што шэптам гаварыць не можна.

Бручка, іржышча, бульбянік, ралля, зноў іржышча здаюцца мне менш дзікімі, чым лес і луг. Маленькія бабкі аўса, густыя рады якіх часта трапляюцца на шляху, здаюцца мне маленькімі дамамі, у якіх зусім нядаўна патухлі агеньчыкі. Мы ідзем, як па вуліцы нейкага казачнага пасёлка, і зманлівае адчуванне жылля так настойліва непакоіць мяне, што я, нарэшце, здаюся.

— Прывал, сябры мае, — кажу, і гэта ўспрыймаецца не як загад, а як агульная думка.

Працяг будзе

На І-шым З'ездзе карэспандэнтаў

Мінула некалькі тыдняў ад таго часу, калі на рукі нашых чытачоў выйшаў першы нумар „Нівы".

Некалькі тыдняў — гэта ня-

І. Палоцкі

многа, аднак „Ніва" праз гэты кароткі час патрапіла зацікавіць сабой беларускае насельніцтва нашай краіны, патрапіла здабыць яго давер'е, пашану і любоў да сябе.

Аб гэтым сведчаць некалькі сот лістаў, якія на працягу так кароткага часу, наплылі ў рэдакцыю.

Дзеля таго, каб навязаць яшчэ лепшую сувязь з насельніцтвам, каб лепш чым дагэтуль пісаць аб праблемах хвалюючых беларусаў нашай краіны, рэдакцыя „Нівы" 15 красавіка г. г. сарганізавала І-шы з'езд карэспандэнтаў.

На з'езд прыехала каля 60 перадавых карэспандэнтаў і чытачоў „Нівы" з Беласточчыны.

І Семак

Усе яны прыехалі каб падзяліцца з калектывам рэдакцыі сваімі заўвагамі на тэму „Нівы", каб расказаць, што найбольш хвалюе насельніцтва, каб абмеркаваць, якія праблемы ў будучым павінна змяшчаць „Ніва".

— „Ніва" павінна шырэй, чым дагэтуль весці барацьбу за нашую мову ў школах з беларускай мовай навучання — сказаў у спрэчках Уладзімір Корх — малады настаўнік з Войшкаў.

Ёсць яшчэ многа ў нашых беларускіх школах такіх настаўнікаў, якія не ведаюць беларускай мовы і таму „Ніва" добрымі артыкуламі павінна дапамагчы настаўнікам у іх цяжкай працы.

— Яшчэ многія, гаварыў тав. Васіль Дзун — настаўнік з Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы, глядзяць на нашую беларускую мову, як на штосьці горшае, „мужыцкае". Шмат нашай моладзі, якая вучыцца на вышэйшых навукальных установах краіны, саромiцца гутарыць на беларускай мове. Таму, „Ніва", сваімі артыкуламі павінна развіваць сярод насельніцтва нацыянальную гордасць беларусаў, павінна развіваць сярод моладзі і сваю любімую беларускую мову. Трэба, каб „Ніва"

А. Маскалевіч

сталася кузняй будучых паэтаў і пісьменнікаў — сейбітаў беларускай культуры, — сказаў у заключэнні тав. Дзун.

— Калі людзі даведаліся, што я пішу да „Нівы" — га-

К. Анасінская.

варыў Іван Палоцкі з Міхалова, то пачалі да мяне часта прыходзіць, каб расказаць аб сваіх турботах, крыўдах, каб параіцца як лепш зрабіць тое, ці другое. „Ніва" штораз больш цікавіць людзей, таму, што яна піша аб штодзённым жыцці і працы, таму, што яна піша, аб усім тым, што хвалюе наша насельніцтва. — Па з'ездзе карэспандэнтаў, — сказаў Палоцкі я яшчэ больш буду пісаць да рэдакцыі, буду крытыкаваць розныя недахопы, якія вельмі шкодзяць у нашым жыцці і працы.

А гэтых недахопаў ёсць яшчэ ў нас нямала.

У спрэчках удзельнічала 15 карэспандэнтаў і чытачоў. Усе яны гаварылі аб тым, што беларускае насельніцтва вельмі зацікаўлена „Нівай". У іх прамовах можна было адчуць, што яны вельмі клапоцяцца аб тым, каб „Ніва" сталася сапраўдным прыяцелем кожнага працоўнага беларуса нашай краіны.

68-гадовы грамадзянін Іван Семак, які ў сакавіку вярнуўся з эміграцыі ў Францыі, гаварыў аб тым, што сярод насельніцтва адчуваецца заняпад беларускіх нацыянальных звычаяў, і таму „Ніва" — сказаў Іван Семак, павінна больш садзейнічаць развіццю сярод беларускага насельніцтва прыгожых нашых звычаяў, развіццю сваёй беларускай культуры.

Звярнуў на сябе ўвагу усіх прысутных, наш наймалодшы 11-гадовы карэспандэнт Міхась Андрэюк з Плёскаў — Бельскага павета. Міхась ёсць вучням 4-га класа Пачатковай школы з беларускай мовай навучання ў Плёсках.

Калі Міхась даведаўся аб з'ездзе карэспандэнтаў „Ні-

М. Андрэюк

вы" — пастанавіў прыехаць. Ён таксама, як і другія школьнікі хоча, каб „Ніва" была як найцікаўшай, каб было ў ёй многа гумару і сатыры, каб пісалі ў ёй, як вучацца і гуляюць дзеці.

Пасля арганізацыйнага з'езда Беларускага грамадска-культурнага таварыства, які адбыўся 26 лютага гэтага года. Галоўнае праўленне Таварыства ў Беластоку прыступіла да выдання статута і дэкларацый. І ўжо ў першыя дні сакавіка ў Галоўнае праўленне прышлі першыя асобы, якія выразілі жаданне ўступіць у рады Таварыства.

Былі гэта: Надзя Вершкова, Сымон Кузьмін і Васіль Літвінчук. Яны з радасцю і гордасцю падпісалі дэкларацыю аб прыняцці ў члены Таварыства. У працягу некалькі дзён ў горадзе Беластоку дэкларацыю падпісала звыш 50 чалавек

Запісы ў члены, на тэрыторыях паветаў Беластоцкага ваяводства будуць праводзіцца Павятовымі аддзеламі Праўлення. Павятовыя аддзелы вызначаць Павятовыя з'езды, якія адбудуцца ў месяцы маі.

Доказам прыналежнасці да Беларускага грамадска-культурнага таварыства будзе членскі білет, які кожны член атрымае пасля зацвярджэння падпісанай ім дэкларацыі.

З'ЕЗД У ПРЫПЕЎКАХ

* * *

У Міхалове нешчаслівы
Пісьманосец малады.
Дзе чацвёрты нумар „Нівы"?
Гэта брыдка, нікуды.

Кажа — я не вінаваты.
Хто, куды падзеў яе?
За такія вось парадкі
Трэба біць па галаве.

* * *

Саромiцца бацька і маці
Свайго роднага дзіцяці.
У горадзе сын год пабыў
Мову родную забыў.
Вытыкаюць пальцам людзі,
Што з такога ніц не будзе.
І ўсе кажуць адным хорам —
Сорам такім, сорам, сорам.
Ой вы дзетачкі вясковы,
Ні саромцесь роднай мовы.
Гэта з боку брыдка вельмі,
Паступаюць так „бэшчэльні".

* * *

Ход спрэчак зусім змяніўся
Як настаўнік мову вёў.
Моцна аб куток прасіўся
Для ўсіх настаўнікаў.

* * *

Есць адна планета ў свеце.
Я жыву на той планеце.
Астраномія мая —
Гэта родная зямля.

* * *

Верасок усіх здымаў,
Юмо ўсіх нарысаваў,
А Хмялеўскі ўсхваляваўся
Ды нічога не сказаў.

Сакратарка ўсё спісала.
Веры Леўчук не было.
Раніцай за матэрыялам
Выехала у сяло.

Сакратар З'езд адчыняў,
А Галоўны зачыняў.
А я слухаў, прыглядаўся
І ў частушках запісаў.

Так закончыўся наш З'езд,
Дарога заплачана,
А цяпер браткі мае —
Зноў аж дапабачэння.

КОРАНЬ.

Веснавы конкурс

Адказы на „ВЕСНАВЫ КОНКУРС" змешчаны ў 6 нумары „Нівы": 1) карта, 2) удаў, 3) кросны, 4) умывальнік, 5) рыбы, 6) ударнік, 7) звон, 8) арэхі.

За правільловую развязку „ВЕСНАВОГА КОНКУРСА" кніжныя ўзнагароды атрымалі:

Іван Чыквін, Міхась Мамотка, Мікола Красоўскі, Надзя Юзючук — з Бельска-Падляскага, Васіль Канстанчук з Беластока і Галя Нікіцюк з Кляшчэль.

КУТОК ЦІКАВЫХ

У нашую рэдакцыю прыходзяць пісьмы, ў якіх старшыя і маладыя чытачы пытаюць нас аб шмат спраў.

На многія лісты адказваем пісьмова. Аднак пачынаючы з гэтага нумара на цікавейшыя лісты будзем адказваць на старонках нашага штотыднёвіка.

Адкрываем куток для людзей „цікавых", прагных ведаў з кожнай галіны нашага жыцця, датычна кожнай праблемы і кожнага пытання, якія Вас цікавяць, выклікаюць спрэчкі, а нават, як гэта часта гаворыцца, — „не даюць спаць".

Звяртаемся асабліва да Цябе, малады чытач, не саромся, пытай, дык хто пытае — не блукае! — праўда???

Грм. Міхась Б. з Гайнаўкі пытае нас:

Якую хуткасць дасягаюць сучасныя самалёты? Якая мяжа вышыні іх палёту?... і колькі забіраюць грузу?

Адказваем:

У 1910 годзе самалёты лёталі з хуткасцю каля 100 кіламетраў у гадзіну, дасягаючы пры гэтым вышыню ўсяго толькі 100 метраў і маглі забраць да 200 кілограмаў грузу.

Нядаўна англійскі лётчык Пэтар Твіс на рэактыўным самалёце дасягнуў хуткасць 1.822 кіламетраў у гадзіну. Што да мяжы вышыні, то зараз перавышае яна 20 тысяч метраў. (У думцы маем рэактыўны самалёт). У сучасны момант транспартныя самалёты з'яўляюцца настолькі магутнымі, што могуць забраць 35 тон грузу і перавезці яго на прасторы некалькіх тысяч кіламетраў без пасадкі.

Грм. Надзя М. з Дубровы пытае нас:

Колькі зараз ёсць у Польшчы жанчын, а колькі мужчын, бо ў нас бытуе такая пагаворка, што ў Польшчы, на аднаго мужчыну прыпадае 14 жанчын.

Ці ёсць гэта так на самай справе?

Адказваем:

Па велічыні тэрыторыі і колькасці жыхароў, Польшча займае 7 месца ў Еўропе. У 1954 годзе налічвалася 26,8 мільёнаў насельніцтва. Паводле статыстыкі з 1949 года на агульную колькасць 24,4 мільёна пражываючых у Польшчы людзей, мужчын налічвалася 11,5 мільёна, а жанчын 12,9 мільёнаў.

УВАГА
маленькія сябры!

Пачынаючы ад гэтага нумара „Нівы" Вы заўсёды знойдзеце прыключэнні — Агафона Аброткі.

Агафон — хлапец, які заўсёды ў руху, ўсё падгледзіць, забачыць, раскажа. Каго трэба ўсхваліць, а каго і паганіць. Думаем, дарагія, маленькія чытачы, што Вы з Агафонам будзеце добрымі сябрамі.

Гэтага Вам жадаем.

АГАФОН АБРОТКА ЗНАЁМІЦЦА

Добры дзень! — Будзем знаёмы
Я прадстаўлюся каротка:
Завуць мяне Агафонам
А па прозвішчу Абротка.

Не люблю ніколі лгаці,
І за гэта любіць маці.
Бацька кажа „добры сын",
А я-ж у іх не адзін.

Хаджу ў школу я вы — дзеці.
Ой, жане-ж мяне цікавасць.
Усё, што робіцца на свеце,
Хачу ведаць аб усіх справах.

Люблю чытаць, у мяч іграці,
Маю добры пасведчанні.
Усё хачу вам расказаці,
Так сябры! — Да пабачэння...

РЭДАГУЕ КАЛЕГІЯ

Адрас рэдакцыі: гор. Беласток, вул. Кілінскага 7/1,

Тэлефоны: Гал рэдактар і сакратарыят — 25 89, аддзелы рэдакцыі — 36-43.

Выдавецтва РСВ „Праса"

Умовы падпіскі: на 6 месяцаў — 15 зл 60 гр, на 3 месяцы — 7 зл 80 гр.

Падпіску прымаюць паштовыя ўстановы і пісьманосцы. Konto w NBP I Oddz. Miejski Nr 102-7-161 w Białymstoku.

Паліграфічнае Прадпрыемства ў Беластоку T-7-1659

КАЛІ ЛАСКА

Чалавечым абавязкам
Гаварыці — „калі ласка".

*

Знаюць яго ўсе ў грамадзе,
Не выканаў абавязкаў,
Умеў заўсёды сабе радзіць...
— Зразумейце, калі ласка —

Карова мне захварэла,
Задушылася авечка,
Свіння парасят паела,
Зусім не ўрадзіла грэчка...

Кабыла нагу зламала,
Конь на вілы праваліўся,
Ліса куры ўсе пакрала
(Сабака якраз шчаніўся)...

Увосень уздула мне цялушку,
Мусіў я яе прадаці.
Замуж выдаваў дачушку,
Асталося пуста ў хаце.

Зразумейце добры людзі,
Хворая ляжыць Параска.
Заклінаўся, біўся ў грудзі:
— Дайце льготу, калі ласка.

Людзі паглядалі скрыва —
Старшыня зацвердзіў льготу.
Ды яму няма-ж спраціву,
Знае ён сваю работу.

Старшыня даручаў льготу.
Удзячны нізка гнуўся ласкай:
— Калі кончыце работу,
К нам зайдзеце калі ласка.

Старшыню ўдвух спаткалі,
Выздаравела Параска.
Ды ласкава запрашалі:
— Ешце, піце, калі ласка.

Пілі цэлую суботу —
Старшыня, Сцяпан, Параска.
Разам аблівалі льготу...
— Калі ласка — калі ласка.

Усё зрабілі за гарэлку
Ды за адну каплю соку.
А на ранак з панядзелку
Ехалі да Беластоку.

— Як-жа аддаць свае труды —
Сакатала ўсё Параска.
З парсючком у пара пуды
Апыніліся на Пясках.

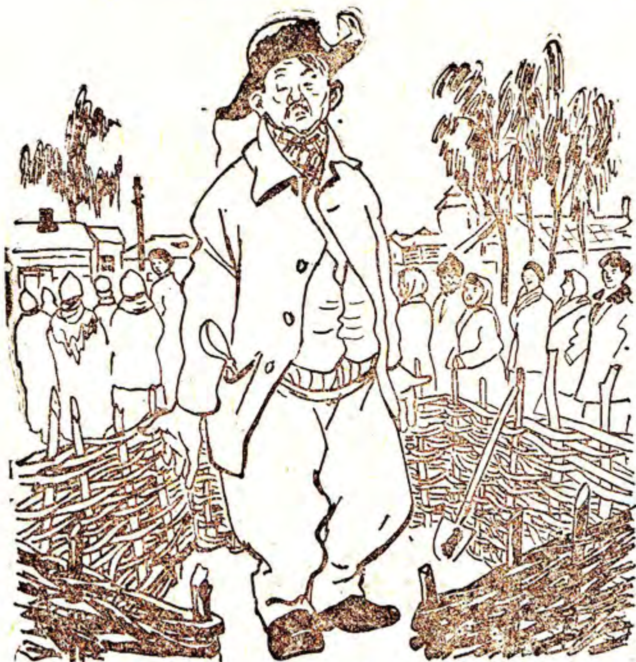
Разлажыліся у галі
Сцяпан са сваёй Параскай.
Усё кліентаў запрашалі
— Прошэ бардзо — калі ласка

*

Аж у вачах пацямнела,
Нешта падыйшло пад грудзі
І Параска чуць не ўмлела...
Падыйшлі якісь людзі.

І нічога не купілі —
„Ваша карта абавязкаў?".
Ды Сцяпанку папрасілі:
— Йдзема з намі, калі ласка

КОРАНЬ

Дзе-ж справядлівасць?! Усе гавораць, што я вялікі лодар, а прысядзібную дзялянку далі мне маленькую...

„Кракадзіл"

Інтэрв'ю

— Скажыце калі ласка, як паводзяць сябе жанчыны ў вашым каапературе?

— О, жанчыны ў нас выключныя.

— Як гэта зразумець?

— Выключна рэдка іх можна сустрэць на сходах...

Сакрэт

— Маруся, ты заўсёды купляеш такія прыгожыя ткані на сукенкі, а дзе ты іх дастаеш?

— Выбіраю з гэтых матэрыялаў, якія ляжаць не на стале, а пад сталом.

Дадумаўся

— Пятрук, — а чаму табе так губы ўздула?

—Прыгожую паненачку ў руку пацалаваў, — ды цяпер толькі дадумаўся, што ўсё-ж такі яна мусіць была каросліва...

Апраўдаўся

— Няшчасце маё! Зноў налізаўся як шавец...

— Я!... ды і каплі не выпіў, гік... Ванька п'яны ўдым праводзіў мяне дамоў, гік... Відаць ад яго заразіўся!

Рыбак

— Вудачкі ўзяў, кручкі маю, чарвякоў прыгатовіў — здаецца ўсё. Ага... забыў грошы, а то мог-бы без рыбы вяртацца дамоў.

Без надпісу

Прыказкі і прымаўкі

Для здаровага чалавека праца — лепшы доктар.

Калгас без уліку, што хата без дзвярэй.

Днём раней пасееш — тыднем раней сатнеш.

Сей у добрую пару — збярэш хлеба гару.

Адзін добры вопыт — важней сямі мудрых навучанняў.

Хто языком штурмуе — не шмат павоюе.

ДЗВЕ ПАДРУЖКІ

Сл. А. Сіткоўскага Муз. Ю. Семеняко.

Дзве падружкі ходзяць поруч,
Збажына паміж раўнін
Іх прыветна сустракае
Кожным коласам сваім.

У час гарачы пасяўное
Незабыўнае пары.
Працавалі дзве падружкі
Ад зары і да зары.

Каласок заплёўшы ў косу,
Кажа так адна другой:
„Светлы лёс у нас дзявочы,
Як нам радасна з табой!".

Разам сеялі, палолі
Разам будзем убіраць,
А як выпаўнім заданне —
Разам нам і баляваць!

Гарманіст дзяўчат прыкмеціў,
Падбіраць пачаў лады:
„Ці не хочаце паслухаць
Вы пра месяц залаты"?

Усміхнуліся падружкі:
Эх, праходзь, не прыставай...
Ужо нам вызначыў спатканне
Сам таварыш ураджай!".

Як дбаеш, так маеш

— Андрэй Няроба і Пятрук Перашкода, вы астанецеся тут... За якія дзве гадзіны зробіце. Асталося толькі падлучыць трубы да валаправода, — сказаў майстар вадаправоднай брыгады і адыйшоў.

Перашкода стукнуў малатком у медную трубу, а Няроба позіркам вёў за майстрам.

— Стукай яшчэ — няхай яму душа не баліць, — гаварыў Няроба і ўжо выгодна сеў на купе новых дзвярэй.

— Вось мы і цяпер адпачнем.

Селі, закурылі — ды цераз вакно глядзелі, як на вуліцы хутка ўсё праходзілі людзі.

— Куды яны ўсе спяшаюць — сказаў Няроба. Мы з табою, Пятручок, заўсёды маем час. Няхай дурні робяць, а мы-ж таксама заробім колькі і яны. Гэта нам на два дні работы...

— Ды каб яшчэ толькі зрабілі... — папраўіў Перашкода.— Ведаеш, Андрэйка, добра было-б сарганізаваць „папіёнку".

— Святыя словы. Я так і думаў, а ты мне з языка зняў.

Праз некалькі мінут Няроба вярнуўся з водкаю. — Выпілі, закурылі папяросы.

— Ведаеш, Андрэйка, я сёння нявыспаны і добра было-б храпануць...

— Ну, а што-ж нам перашкаджае? — Ён і так сюды не прыдзе.

— Душа чалавек і заўсёды яго можна купіць. Падумай, колькі разоў ужо так было і нічога. Прыйшоў, пагаварыў, ды на тым канец. А мы як рабілі, так і рабілі і плату дастаем такую-ж самую.

Гаворачы з сабой укладаліся на дзвярах, якіх многа ляжала на купах... Так і паснулі.

Майстру, Аляксандру, які быў добрага сэрца абрыдла ўжо ўсё гэта. Не мог іх разлучыць і думаў лепш не задзірацца.

Цяпер ён прышоў пабачыць, колькі яны зрабілі. — І тое, што ўбачыў, яму паказалася вельмі паганым. Спалі сабе ў най епшае. Забалела яму сэрца, але павярнуўся ды пашоў назад. Цераз 20 мінут вярнуўся з цэлай брыгадай. План быў гатовы. Змітрок трымаў у руках дзве паперы з „узнагародамі за выдатную работу". Хлопцы ніткамі прывязвалі іх да рукавоў спячых. Мішка ў гэтым часе зрабіў з кардоннае паперы дзве таблідзы, на якіх выпісаў чорнаю маззю „Як дбаеш, так і маеш"!

Таблідзы мацнымі ніткамі прывязалі да каўнераў. І ўсё ўжо было гатовае. Чатырох узялі адныя дзверы з Няробай, а другія з Перашкодай, якія смачна спалі.

Урачысты паход у адным месцы змушаны быў перайсці вуліцу. З праходзячых, хто бачыў затрымоўваўся. Бабы і дзяўчаты выцiралі ад смеху хусткамі слёзы.

Сонейка ўсміхалася веснавымі праменнямі. Ганаровы паход зближаўся да месца. Цэлая брыгада ўвайшла ў новапабудаваны дом, у якім пад сценамі ляжалі вялікія купы, яшчэ неспратанага смецця. Хлопцы ў адну хвіліну перахілілі дзверы і „узнагароджаныя работнікі" апынуліся на смецці.

Пачаткова яны не маглі дайсці да сябе, ды зразумець, што з імі здарылася.

Няроба ўбачыў у Перашкоды да каўнера прывязаную табліцу і ўголас прачытаў:

— „Як дбаеш, так і маеш"

Дздзька Лявонь

СКЛАДАНКА

Трэба павыцінаць дадзеныя вышэй часткі складанкі і скласці іх, як належыць. Атрымаем тады знаёмую вам постаць.

Развязкі прысылайце ў рэдакцыю да 1.V.56 г. Тыя, хто ў тэрміне прышле правільныя адказы, атрымаюць каштоўныя кніжныя ўзнагароды.

Адказы на КРАСВОРД змешчаны ў шостым нумары „Нівы".

Па гарызанталі: 3. Кітай. 6. Рак. 7 Два. 8. Лес. 9. Тур. 11. Ручка.

Па вертыкалі: 1. Кіпр. 2. Банк. 4 Павук. 5. Алень. 9 Трус. 10. Рака.

За правільныя адказы кніжныя ўзнагароды атрымалі: Міхась Матошка, Надзя Юзючук — з Бельска-Падляскага Уладзімір Корх з Войшкаў, Васіль Андрэюк з Плёскаў і Уладзімір Сац з Гайнаўкі

Узнагароды атрымаюць поштай.

